ΑΠΟΦΑΣΗ ΤΟΥ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟΥ (πέμπτο τμήμα)

της 16ης Νοεμβρίου 2000 *

Στην υπόθεση C-280/98 P,

Moritz J. Weig GmbH & Co. KG, με έδρα το Mayen (Γερμανία), εκπροσωπούμενη από τους T. Jestaedt, δικηγόρο Βρυξελλών, και V. von Bomhard, δικηγόρο Αμβούργου, με αντίκλητο στο Λουξεμβούργο τον δικηγόρο P. Dupont, 8-10, rue Mathias Hardt,

αναιρεσείουσα,

που έχει ως αντικείμενο αίτηση αναιρέσεως κατά της αποφάσεως που εξέδωσε στις 14 Μαΐου 1998 το Πρωτοδικείο των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων (τρίτο πενταμελές τμήμα) στην υπόθεση T-317/94, Weig κατά Επιτροπής (Συλλογή 1998, σ. II-1235), με την οποία ζητείται η εξαφάνιση της αποφάσεως αυτής,

όπου ο έτερος διάδικος είναι η

Επιτροπή των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων, εκπροσωπούμενη από τον R. Lyal, μέλος της Νομικής Υπηρεσίας, επικουρούμενο από τον D. Schroeder, δικηγόρο Κολωνίας, με αντίκλητο στο Λουξεμβούργο τον C. Gómez de la Cruz, μέλος της Νομικής Υπηρεσίας, Centre Wagner, Kirchberg,

καθής πρωτοδίκως,

* Γλώσσα διαδικασίας: η γερμανική.

ΤΟ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟ (πέμπτο τμήμα),

συγκείμενο από τους A. La Pergola, πρόεδρο τμήματος, M. Wathelet (εισηγητή), D. A. O. Edward, P. Jann και L. Sevón, δικαστές,

γενικός εισαγγελέας: J. Mischo
γραμματέας: R. Grass

έχοντας υπόψη την έκθεση του εισηγητή δικαστή,

αφού άκουσε τον γενικό εισαγγελέα που ανέπτυξε τις προτάσεις του κατά τη συνεδρίαση της 18ης Μαΐου 2000,

εκδίδει την ακόλουθη

Απόφαση

1 Με δικόγραφο που κατέθεσε στις 23 Ιουλίου 1998 στη Γραμματεία του Δικαστηρίου, η Moritz J. Weig GmbH & Co. KG άσκησε, δυνάμει του άρθρου 49 του Οργανισμού ΕΚ του Δικαστηρίου, αναίρεση κατά της αποφάσεως του Πρωτοδικείου της

14ης Μαΐου 1998 στην υπόθεση T-317/94, Weig κατά Επιτροπής (Συλλογή 1998, σ. II-1235, στο εξής: αναιρεσιβαλλόμενη απόφαση), με την οποία το Πρωτοδικείο ακύρωσε μερικώς την απόφαση 94/601/ΕΚ της Επιτροπής, της 13ης Ιουλίου 1994, σχετικά με μια διαδικασία βάσει του άρθρου 85 της Συνθήκης ΕΚ (IV/C/33.833 — Χαρτόνι) (ΕΕ 1994, L 243, σ. 1, στο εξής: απόφαση της Επιτροπής), και απέρριψε την προσφυγή κατά τα λοιπά.

Πραγματικά περιστατικά

2 Με την απόφασή της, η Επιτροπή επέβαλε πρόστιμα σε 19 κατασκευαστές προμηθευτές χαρτονιού εγκατεστημένους εντός της Κοινότητας, λόγω παραβάσεων του άρθρου 85, παράγραφος 1, της Συνθήκης ΕΚ (νυν άρθρου 81, παράγραφος 1, ΕΚ).

3 Όπως προκύπτει από την αναιρεσιβαλλόμενη απόφαση, η Επιτροπή εξέδωσε την απόφασή της κατόπιν ατύπων καταγγελιών τις οποίες κατέθεσαν, το 1990, η British Printing Industries Federation, οργάνωση αντιπροσωπεύουσα τις περισσότερες βιομηχανίες εκτυπώσεως χαρτονιού στο Ηνωμένο Βασίλειο, και η Fédération française du cartonnage, και των ελέγχων, τους οποίους διενήργησαν απροειδοποίητα τον Απρίλιο του 1991 υπάλληλοι της Επιτροπής, ενεργούντες βάσει του άρθρου 14, παράγραφος 3, του κανονισμού 17 του Συμβουλίου, της 6ης Φεβρουαρίου 1962, πρώτος κανονισμός εφαρμογής των άρθρων 85 και 86 της Συνθήκης (ΕΕ ειδ. έκδ. 08/001, σ. 25), στις εγκαταστάσεις διαφόρων επιχειρήσεων και επαγγελματικών ενώσεων του κλάδου του χαρτονιού.

4 Η Επιτροπή, βάσει των στοιχείων τα οποία συνέλεξε στο πλαίσιο των ελέγχων αυτών και κατόπιν των αιτήσεων παροχής πληροφοριών και εγγράφων, κατέληξε ότι οι εμπλεκόμενες επιχειρήσεις είχαν, από τα μέσα του 1986 μέχρι τον Απρίλιο του 1991

τουλάχιστον (στις πλείστες των περιπτώσεων), μετάσχει σε παράβαση του άρθρου 85, παράγραφος 1, της Συνθήκης. Κατά συνέπεια, αποφάσισε να κινήσει την κατ' εφαρμογήν της διατάξεως αυτής προβλεπόμενη διαδικασία. Με επιστολή της 21ης Δεκεμβρίου 1992, απηύθυνε ανακοίνωση των αιτιάσεων σε καθεμιά από τις εμπλεκόμενες επιχειρήσεις, που απάντησαν όλες εγγράφως. Εννέα επιχειρήσεις ζήτησαν να εκθέσουν προφορικώς τις παρατηρήσεις τους.

5 Κατά το πέρας της διαδικασίας, η Επιτροπή εξέδωσε την απόφασή της, η οποία περιέχει τις ακόλουθες διατάξεις:

«Άρθρο 1

Οι επιχειρήσεις Buchmann GmbH, Cascades SA, Enso-Gutzeit Oy, Europa Carton AG, Finnboard — the Finnish Board Mills Association, Fiskeby Board AB, Gruber & Weber GmbH & Co KG, Kartonfabriek De Eendracht NV (με εμπορική επωνυμία BPB de Eendracht NV) Koninklijke KNP BT NV (πρώην Koninklijke Nederlandse Papierfabrieken NV), Laakmann Karton GmbH & Co. KG, Mo Och Domsjö AB (MoDo), Mayr-Melnhof Gesellschaft mbH, Papeteries de Lancey SA, Rena Kartonfabrik AS, Sarrió SpA, SCA Holding Ltd [πρώην Reed Paper & Board (UK) Ltd], Stora Kopparbergs Bergslags AB, Enso Española SA (πρώην Tampella Española SA) και Moritz J. Weig GmbH & Co. KG παρέβησαν το άρθρο 85, παράγραφος 1, της Συνθήκης με τη συμμετοχή τους:

— στην περίπτωση της Buchmann και της Rena από τον Μάρτιο του 1988 περίπου μέχρι τα τέλη του 1990 τουλάχιστον,

— στην περίπτωση της Enso Española, τουλάχιστον από τον Μάρτιο του 1988 μέχρι το τέλος Απριλίου 1991 τουλάχιστον,

— στην περίπτωση της Gruber & Weber από το 1988 τουλάχιστον μέχρι τα τέλη του 1990,

— στις υπόλοιπες περιπτώσεις, από τα μέσα του 1986 μέχρι τον Απρίλιο του 1991 τουλάχιστον,

σε μία συμφωνία και μια εναρμονισμένη πρακτική με τις οποίες, από τα μέσα του 1986, οι προμηθευτές χαρτονιού στην Κοινότητα:

— πραγματοποίησαν σε τακτά χρονικά διαστήματα σειρά μυστικών και θεσμοθετημένων συναντήσεων για να συζητήσουν και να υιοθετήσουν ένα κοινό βιομηχανικό σχέδιο περιορισμού του ανταγωνισμού,

— συμφώνησαν τακτικές αυξήσεις των τιμών για κάθε ποιότητα του προϊόντος σε κάθε εθνικό νόμισμα,

— προσχεδίασαν και εφήρμοσαν ταυτόχρονες και ενιαίες αυξήσεις των τιμών σε ολόκληρη την Κοινότητα,

— συμφώνησαν άτυπα να διατηρηθούν σταθερά τα μερίδια των σημαντικότερων παραγωγών στην αγορά με κατά καιρούς τροποποιήσεις,

— έλαβαν, όλο και συχνότερα από τις αρχές του 1990, εναρμονισμένα μέτρα ελέγχου της προσφοράς του προϊόντος στην κοινοτική αγορά, για να εξασφαλίσουν την εφαρμογή των εν λόγω εναρμονισμένων αυξήσεων των τιμών,

— αντήλλαξαν εμπορικές πληροφορίες (για τις παραδόσεις, τις τιμές, την παύση της λειτουργίας των εργοστασίων, τις ανεκτέλεστες παραγγελίες και τα ποσοστά χρησιμοποίησης των μηχανημάτων) για τη στήριξη των παραπάνω μέτρων.

Άρθρο 2

Οι επιχειρήσεις που αναφέρονται στο άρθρο 1 πρέπει να παύσουν αμέσως την ανωτέρω παράβαση, εάν δεν το έχουν ήδη πράξει. Πρέπει στο εξής να απέχουν, στα πλαίσια των δραστηριοτήτων τους στον τομέα του χαρτονιού, από οιαδήποτε συμφωνία ή εναρμονισμένη πρακτική που μπορεί να έχει το ίδιο ή παρόμοιο αντικείμενο ή αποτέλεσμα, συμπεριλαμβανόμενης και οποιασδήποτε ανταλλαγής εμπορικών πληροφοριών:

α) με την οποία οι συμμετέχοντες ενημερώνονται άμεσα ή έμμεσα για την παραγωγή, τις πωλήσεις, τις ανεκτέλεστες παραγγελίες, τα ποσοστά χρησιμοποίησης των μηχανημάτων, το κόστος των τιμών πώλησης ή τα σχέδια εμπορίας των άλλων παραγωγών, ή

β) με την οποία, ακόμη και εάν δεν κοινοποιούνται συγκεκριμένες πληροφορίες, προωθείται, διευκολύνεται ή ενθαρρύνεται μια κοινή αντίδραση του κλάδου όσον αφορά τις τιμές ή τον έλεγχο της παραγωγής

ή

γ) με την οποία μπορεί να ελεγχθεί η συμμετοχή ή η συμμόρφωση προς οποιαδήποτε ρητή ή σιωπηρή συμφωνία όσον αφορά τις τιμές ή την κατανομή της αγοράς στην Κοινότητα.

Κάθε σύστημα ανταλλαγής γενικών πληροφοριών μεταξύ τους (όπως το σύστημα Fides ή το σύστημα που θα το διαδεχθεί) πρέπει να εφαρμόζεται με τρόπο ώστε να αποκλείεται όχι μόνο η παροχή οποιωνδήποτε πληροφοριών για την εξακρίβωση της συμπεριφοράς μεμονωμένων παραγωγών, αλλά και η κοινοποίηση οποιωνδήποτε στοιχείων σχετικά με την τρέχουσα κατάσταση των εισερχόμενων και ανεκτέλεστων παραγγελιών, την πρόβλεψη του ποσοστού χρησιμοποίησης της παραγωγικής ικανότητας (έστω και αν πρόκειται, και στις δύο περιπτώσεις, για συνολικά μεγέθη) ή την παραγωγική ικανότητα κάθε μηχανήματος.

Κάθε τέτοιο σύστημα ανταλλαγής πληροφοριών πρέπει να περιορίζεται στη συλλογή και κοινοποίηση συγκεντρωτικών στατιστικών στοιχείων για την παραγωγή και για τις πωλήσεις που δεν μπορούν να χρησιμοποιηθούν για την προώθηση ή τη διευκόλυνση μιας κοινής βιομηχανικής συμπεριφοράς.

Οι επιχειρήσεις καλούνται επίσης να απέχουν από οποιαδήποτε ανταλλαγή πληροφοριών που έχουν σημασία για τον ανταγωνισμό πέραν εκείνων των οποίων επιτρέπεται η ανταλλαγή, και να μη συμμετέχουν σε οποιεσδήποτε συνεδριάσεις ή άλλες επαφές για να συζητήσουν τη σημασία των ανταλλασσόμενων πληροφοριών ή την πιθανή ή ενδεχόμενη αντίδραση του κλάδου ή μεμονωμένων παραγωγών στις πληροφορίες αυτές.

Τάσσεται προθεσμία τριών μηνών από την ημερομηνία κοινοποίησης της παρούσας απόφασης για να γίνουν οι αναγκαίες τροποποιήσεις σε οποιοδήποτε σύστημα ανταλλαγής πληροφοριών.

Άρθρο 3

Με την παρούσα απόφαση επιβάλλονται, για τις παραβάσεις του άρθρου 1 που διαπιστώθηκαν, τα ακόλουθα πρόστιμα στις παρακάτω επιχειρήσεις:

(...)

xix) Moritz J. Weig GmbH & Co. KG, πρόστιμο 3 000 000 ECU·

(...)».

6 Όπως περαιτέρω εκτίθενται στην αναιρεσιβαλλόμενη απόφαση, τα πραγματικά περιστατικά έχουν ως εξής:

«13 Κατά την απόφαση, η παράβαση εξελίχθηκε στο πλαίσιο ενός φορέα γνωστού ως Product Group Paperboard (στο εξής: PG Paperboard), ο οποίος απετελείτο από διάφορες ομάδες ή επιτροπές.

14 Εντός του φορέα αυτού συστάθηκε, περί τα μέσα του 1986, μια Presidents Working Group (ομάδα εργασίας προέδρων, στο εξής: PWG), αποτελούμενη από υψηλά ισταμένους εκπροσώπους των (οκτώ περίπου) μεγαλυτέρων παραγωγών χαρτονιού της Κοινότητας.

15 Η PWG είχε ως βασική δραστηριότητα να συζητεί και να διαβουλεύεται για την αγορά, τα μερίδια αγοράς, τις τιμές και την παραγωγική ικανότητα. Ειδικότερα, ελάμβανε βασικές αποφάσεις τόσο για το χρονοδιάγραμμα όσο και για το επίπεδο των αυξήσεων των τιμών που θα πραγματοποιούσαν οι παραγωγοί.

16 Η PWG υπέβαλλε εκθέσεις στην President Conference (συμβούλιο προέδρων, στο εξής: PC), στην οποία μετείχαν (κατά το μάλλον ή ήττον τακτικά) όλοι σχεδόν οι διευθύνοντες σύμβουλοι των οικείων επιχειρήσεων. Η PC συνερχόταν κατά την υπό κρίση περίοδο δύο φορές ετησίως.

17 Περί τα τέλη του 1987, συστάθηκε η Joint Marketing Committee (κοινή επιτροπή μάρκετινγκ, στο εξής: JMC). Βασικό της έργο ήταν αφενός μεν να προσδιορίζει εάν και, εφόσον ναι, με ποιον τρόπο θα μπορούσαν να τεθούν σε ισχύ οι αυξήσεις των τιμών, αφετέρου δε να επεξεργάζεται τις λεπτομέρειες των πρωτοβουλιών για τις τιμές που απεφάσιζε η PWG για καθεμία χώρα μεμονωμένα και για τους κυριοτέρους πελάτες με στόχο τη δημιουργία ενός συστήματος ισοδυνάμων τιμών στην Ευρώπη.

18 Τέλος, η "οικονομική επιτροπή" (στο εξής: ΟΕ) συζητούσε θέματα όπως οι διακυμάνσεις των τιμών στις εθνικές αγορές και οι ανεκτέλεστες παραγγελίες και γνωστοποιούσε τα πορίσματά της στην JMC ή, πριν από τα τέλη του 1987, στην προκάτοχο της JMC, Marketing Committee. Η ΟΕ απετελείτο από διευθυντές μάρκετινγκ ή/και πωλήσεων των περισσοτέρων από τις εμπλεκόμενες επιχειρήσεις και συνερχόταν περισσότερες από μία φορές ετησίως.

19 Όπως προκύπτει ακόμη από την απόφαση, η Επιτροπή έκρινε ότι οι δραστηριότητες της PG Paperboard υπεβοηθούντο από την ανταλλαγή πληροφοριών που γινόταν μέσω της εταιρείας καταπιστευτικής διαχειρίσεως Fides με έδρα τη Ζυρίχη (Ελβετία). Κατά την απόφαση, τα περισσότερα μέλη της PG Paperboard υπέβαλλαν στη Fides περιοδικές εκθέσεις σχετικά με τις παραγγελίες, την παραγωγή, τις πωλήσεις και τη χρησιμοποίηση της παραγωγικής ικανότητας. Οι εκθέσεις αυτές συγκεντρώνονταν στο πλαίσιο του συστήματος Fides, τα δε συγκεντρωμένα κατ' αυτόν τον τρόπο στοιχεία διαβιβάζονταν στη συνέχεια στους μετέχοντες.

20 Ως προς τη Moritz J. Weig GmbH & Co. KG (στο εξής: Weig), η Επιτροπή δέχτηκε ότι μετείχε σε συναντήσεις της PC κατά την καταλαμβανομένη από την απόφαση περίοδο, καθώς και σε συναντήσεις της JMC και της PWG από το 1988 και εφεξής.»

7 Κατά της αποφάσεως προσέφυγαν επίσης δεκαέξι από τις λοιπές δεκαοκτώ εμπλεκόμενες επιχειρήσεις, καθώς και τέσσερις φινλανδικές επιχειρήσεις, μέλη του επαγγελματικού ομίλου Finnboard και ευθυνόμενες αλληλεγγύως, υπ' αυτή τους την ιδιότητα, για την πληρωμή του επιβληθέντος σ' αυτόν προστίμου (υποθέσεις T-295/94, T-301/94, T-304/94, T-308/94 έως T-311/94, T-319/94, T-327/94, T-334/94, T-337/94, T-338/94, T-347/94, T-348/94, T-352/94 και T-354/94, καθώς και συνεκδικασθείσες υποθέσεις T-339/94 έως T-342/94).

Η αναιρεσιβαλλόμενη απόφαση

8 Ως προς το αίτημα ακυρώσεως της αποφάσεως της Επιτροπής, το Πρωτοδικείο ακύρωσε, έναντι της προσφεύγουσας, το άρθρο της 1, καθ' όσον διαπιστώνει ότι η αναιρεσείουσα μετείχε σε παράβαση του άρθρου 85, παράγραφος 1, της Συνθήκης

πριν από τον Μάρτιο του 1988, καθώς και το άρθρο 2, πρώτο έως τέταρτο εδάφιο, της ίδιας αποφάσεως, πλην των ακολούθων χωρίων:

«Οι επιχειρήσεις που αναφέρονται στο άρθρο 1 πρέπει να παύσουν αμέσως την ανωτέρω παράβαση, εάν δεν το έχουν ήδη πράξει. Πρέπει στο εξής να απέχουν, στα πλαίσια των δραστηριοτήτων τους στον τομέα του χαρτονιού, από οιαδήποτε συμφωνία ή εναρμονισμένη πρακτική που μπορεί να έχει το ίδιο ή παρόμοιο αντικείμενο ή αποτέλεσμα, συμπεριλαμβανόμενης και οποιασδήποτε ανταλλαγής εμπορικών πληροφοριών:

α) με την οποία οι συμμετέχοντες ενημερώνονται άμεσα ή έμμεσα για την παραγωγή, τις πωλήσεις, τις ανεκτέλεστες παραγγελίες, τα ποσοστά χρησιμοποίησης των μηχανημάτων, το κόστος των τιμών πώλησης ή τα σχέδια εμπορίας των άλλων παραγωγών.

Κάθε σύστημα ανταλλαγής γενικών πληροφοριών μεταξύ τους (όπως το σύστημα Fides ή το σύστημα που θα το διαδεχθεί), πρέπει να εφαρμόζεται με τρόπο ώστε να αποκλείεται η παροχή οποιωνδήποτε πληροφοριών για την εξακρίβωση της συμπεριφοράς μεμονωμένων παραγωγών.»

9 Το Πρωτοδικείο απέρριψε το αίτημα κατά τα λοιπά.

10 Περαιτέρω, η αναιρεσείουσα είχε προβάλει, ενώπιον του Πρωτοδικείου, οκτώ λόγους ακυρώσεως σε σχέση προς την επιμέτρηση του προστίμου. Η αίτηση αναιρέσεως αφορά ακριβώς τις σκέψεις της αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως που αφορούν αυτή την επιμέτρηση. Εν όψει των προβαλλομένων λόγων αναιρέσεως, παρατίθενται κατωτέρω μόνον τα τμήματα της αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως που αντιστοιχούν στις αιτιάσεις περί παραβάσεως του άρθρου 190 της Συνθήκης (νυν άρθρου 253 ΕΚ), περί ελλείψεως οικονομικών συνεπειών των παραβάσεων, περί υπέρογκου χαρακτήρα του γενικού επιπέδου των προστίμων και περί του ότι η συνεργασία της αναιρεσείουσας στη διαδικασία ελήφθη ανεπαρκώς υπόψη.

Επί του λόγου ακυρώσεως περί παραβάσεως του άρθρου 190 της Συνθήκης

11 Η αναιρεσείουσα κατελόγιζε, κατ' ουσίαν, στην Επιτροπή ότι η απόφασή της ήταν ανεπαρκώς αιτιολογημένη καθ' όσον οι αποδέκτριες επιχειρήσεις δεν ήσαν σε θέση να ελέγξουν αφενός μεν αν το ύψος του προστίμου που τους επιβλήθηκε ήταν δικαιολογημένο, αφετέρου δε αν το πρόστιμο τελούσε σε αναλογία προς τα πρόστιμα που επιβλήθηκαν στις άλλες επιχειρήσεις.

12 Συναφώς, το Πρωτοδικείο απάντησε:

«182 Κατά πάγια νομολογία, η υποχρέωση αιτιολογήσεως μιας ατομικής αποφάσεως σκοπό έχει να επιτρέψει στον κοινοτικό δικαστή να ασκήσει τον έλεγχό του επί της νομιμότητας της αποφάσεως και να παράσχει στον ενδιαφερόμενο ικανές ενδείξεις ως προς το αν η απόφαση έχει επαρκές έρεισμα ή αν ενδεχομένως πάσχει ελάττωμα λόγω του οποίου θα μπορούσε να αμφισβητηθεί το κύρος της, το δε περιεχόμενο της υποχρεώσεως αυτής εξαρτάται από τη φύση της περί ης πρόκειται πράξεως και από το πλαίσιο εντός του οποίου εκδόθηκε (βλ., μεταξύ άλλων, απόφαση του Πρωτοδικείου της 11ης Δεκεμβρίου 1996, T-49/95, Van Megen Sports κατά Επιτροπής, Συλλογή 1996, σ. II-1799, σκέψη 51).

183 Προκειμένου περί αποφάσεως που επιβάλλει, όπως η υπό κρίση, πρόστιμα σε πλείονες επιχειρήσεις λόγω παραβάσεως των κοινοτικών κανόνων του ανταγωνισμού, η έκταση της υποχρεώσεως αιτιολογήσεως πρέπει να προσδιορίζεται ιδίως με γνώμονα το γεγονός ότι η σοβαρότητα των παραβάσεων πρέπει να αποδεικνύεται βάσει μεγάλου αριθμού στοιχείων όπως είναι, ιδίως, τα ιδιαίτερα περιστατικά της υποθέσεως, το πλαίσιό της και ο αποτρεπτικός χαρακτήρας των προστίμων, και τούτο χωρίς να υφίσταται δεσμευτικός ή εξαντλητικός κατάλογος κριτηρίων που πρέπει οπωσδήποτε να λαμβάνονται υπόψη (διάταξη του Δικαστηρίου της 25ης Μαρτίου 1996, C-137/95 P, SPO κ.λπ. κατά Επιτροπής, Συλλογή 1996, σ. I-1611, σκέψη 54).

184 Επί πλέον, κατά τον καθορισμό του ύψους κάθε προστίμου, η Επιτροπή διαθέτει εξουσία εκτιμήσεως και δεν μπορεί να θεωρηθεί ότι υποχρεούται να εφαρμόζει προς τούτο κάποιον συγκεκριμένο μαθηματικό τύπο (βλ., στην ίδια κατεύθυνση, απόφαση του Πρωτοδικείου της 6ης Απριλίου 1995, T-150/89, Martinelli κατά Επιτροπής, Συλλογή 1995, σ. II-1165, σκέψη 59).

185 Τα κριτήρια που λαμβάνονται υπόψη, στην απόφαση, για τον καθορισμό του γενικού επιπέδου των προστίμων και του ύψους των κατ' ιδίαν προστίμων παρατίθενται στις αιτιολογικές σκέψεις 168 και 169 αντιστοίχως. Όσον αφορά, περαιτέρω, τα κατ' ιδίαν πρόστιμα, η Επιτροπή εξηγεί, στην αιτιολογική σκέψη 170, ότι οι επιχειρήσεις που μετείχαν στην PWG εθεωρούντο, κατ' αρχήν, ως "επί κεφαλής" της συμπράξεως, ενώ οι λοιπές επιχειρήσεις εθεωρούντο ως "απλά μέλη" της. Συναφώς, η προσφεύγουσα δεν κατονομάζεται μεταξύ των επιχειρήσεων που θεωρούνται ως "επί κεφαλής" της συμπράξεως, ενώ στην αιτιολογική σκέψη 170, τρίτο εδάφιο, διευκρινίζεται ότι, "αν και [...] ήταν μέλος της PWG από το 1988, δεν φαίνεται να διαδραμάτισε τόσο σημαντικό ρόλο στη χάραξη της πολιτικής της σύμπραξης όσο οι μεγάλοι βιομηχανικοί όμιλοι". Τέλος, στις αιτιολογικές σκέψεις 171 και 172, η Επιτροπή αναφέρει ότι τα ποσά των προστίμων που επιβλήθηκαν στη Rena και στη Stora πρέπει να είναι σημαντικά μειωμένα, προκειμένου να ληφθεί υπόψη η συνεργασία τους με την Επιτροπή, και ότι άλλες οκτώ επιχειρήσεις, μεταξύ των οποίων και η προσφεύγουσα, μπορούν επίσης, σε μικρότερο βαθμό, να τύχουν κάποιας μειώσεως, διότι, στις απαντήσεις που έδωσαν στην κοινοποίηση των αιτιάσεων, δεν αμφισβήτησαν την ουσία των πραγματικών ισχυρισμών που διατύπωσε η Επιτροπή.

186 Με τα δικόγραφα που κατέθεσε στο Πρωτοδικείο, καθώς και με απάντησή της σε γραπτή του ερώτηση, η Επιτροπή εξήγησε ότι τα πρόστιμα υπολογίστηκαν βάσει του κύκλου εργασιών τον οποίον είχε πραγματοποιήσει καθεμιά από τις αποδέκτριες της αποφάσεως επιχειρήσεις στην κοινοτική αγορά του χαρτονιού το 1990. Επιβλήθηκαν έτσι πρόστιμα έχοντα ως βάση υπολογισμού για τις μεν επιχειρήσεις που εθεωρούντο ως "επί κεφαλής" της συμπράξεως το 9 %, για τις δε λοιπές το 7,5 % του ατομικού τους κύκλου εργασιών. Στην περίπτωση της προσφεύγουσας, η Επιτροπή εξήγησε ότι εφάρμοσε συντελεστή 8 % του ατομικού κύκλου εργασιών, διότι, παρ' όλον ότι η επιχείρηση ήταν "μέλος της PWG", ο ρόλος της δεν φαίνεται να υπήρξε εξ ίσου σημαντικός με εκείνον των άλλων επιχειρήσεων που μετείχαν στις συνεδριάσεις αυτού του οργάνου. Τέλος, η Επιτροπή έλαβε υπόψη το ενδε-

χόμενο πνεύμα συνεργασίας το οποίο επέδειξαν ορισμένες επιχειρήσεις κατά την ενώπιόν της διαδικασία. Γι' αυτόν τον λόγο, δύο επιχειρήσεις έτυχαν μειώσεως των προστίμων τους κατά τα δύο τρίτα, ενώ άλλες έτυχαν μειώσεως κατά το ένα τρίτο.

187 Όπως άλλωστε προκύπτει από προσκομισθέντα από την Επιτροπή πίνακα που περιέχει στοιχεία για τον καθορισμό του ύψους καθενός από τα κατ' ιδίαν πρόστιμα, ναι μεν αυτά δεν καθορίστηκαν εφαρμόζοντας κατ' αυστηρώς μαθηματικό τρόπο μόνο τα προαναφερθέντα αριθμητικά στοιχεία, τα εν λόγω όμως στοιχεία ελήφθησαν κατά σύστημα υπόψη κατά τον υπολογισμό των προστίμων.

188 Η απόφαση όμως δεν διευκρινίζει ότι τα πρόστιμα υπολογίστηκαν βάσει του κύκλου εργασιών τον οποίο είχε πραγματοποιήσει καθεμιά απο τις επιχειρήσεις στην κοινοτική αγορά του χαρτονιού το 1990. Επί πλέον, οι εφαρμοσθέντες βασικοί συντελεστές, του 9 % για τον υπολογισμό των προστίμων που εφαρμόστηκαν στις επιχειρήσεις που εθεωρούντο ως "επί κεφαλής" και του 7,5 % για τις θεωρούμενες ως "απλά μέλη", δεν μνημονεύονται στην απόφαση. Ούτε μνημονεύονται τα ποσοστά των μειώσεων που έγιναν στη Rena και στη Stora αφενός και στις άλλες οκτώ επιχειρήσεις αφετέρου.

189 Εν προκειμένω, πρέπει να γίνει δεκτό ότι οι αιτιολογικές σκέψεις 168 έως 172 της αποφάσεως — ερμηνευόμενες υπό το πρίσμα των λεπτομερώς παρατιθεμένων στην ίδια την απόφαση πραγματικών ισχυρισμών που στρέφονται καθ' εκάστου αποδέκτη της αποφάσεως — εκθέτουν επαρκή και πρόσφορα στοιχεία εκτιμήσεως που λαμβάνονται υπόψη για τον προσδιορισμό της βαρύτητας και της διάρκειας της παραβάσεως την οποία διέπραξε καθεμιά από τις ενεχόμενες επιχειρήσεις (βλ., στην ίδια κατεύθυνση, απόφαση του Πρωτοδικείου της 24ης Οκτωβρίου 1991, Τ-2/89, Petrofina κατά Επιτροπής, Συλλογή 1991, σ. II-1087, σκέψη 264). Συναφώς, η απόφαση περιέχει ειδική αιτιολόγηση της εκτιμήσεως της βαρύτητας της παραβάσεως την οποία διέπραξε η προσφεύγουσα (αιτιολογική σκέψη 170, τρίτο εδάφιο), πράγμα που εξηγεί γιατί αυτή έτυχε διαφορετικής μεταχειρίσεως έναντι τόσο των "επί κεφαλής" της συμπράξεως όσο και των "απλών μελών" αυτής.

190 Ομοίως, η αιτιολογική σκέψη 168, που πρέπει να συνεκτιμηθεί με τις γενικές θεωρήσεις περί των προστίμων που περιέχονται στην αιτιολογική σκέψη 167, εκθέτει επαρκώς τα στοιχεία εκτιμήσεως που ελήφθησαν υπόψη για τον καθορισμό του γενικού επιπέδου των προστίμων.

191 Δεύτερον, όταν το ύψος κάθε προστίμου καθορίζεται, όπως εν προκειμένω, βάσει συστηματικής εκτιμήσεως ορισμένων συγκεκριμένων στοιχείων, η μνεία καθενός από τους παράγοντες αυτούς στην απόφαση θα διευκόλυνε τις επιχειρήσεις στην προσπάθειά τους να εκτιμήσουν αφενός μεν αν η Επιτροπή υπέπεσε σε σφάλματα κατά την επιμέτρηση του κάθε προστίμου, αφετέρου δε αν το ύψος κάθε προστίμου δικαιολογείται με γνώμονα τα εφαρμοζόμενα γενικά κριτήρια. Εν προκειμένω, η μνεία καθενός από τους εν λόγω παράγοντες στην απόφαση, ήτοι του κύκλου εργασιών αναφοράς, του έτους αναφοράς, των ποσοστών που ελήφθησαν ως αφετηρία και των ποσοστών μειώσεως του ύψους των προστίμων, ουδόλως θα συνεπαγόταν έμμεση κοινολόγηση του συγκεκριμένου κύκλου εργασιών των αποδεκτριών της αποφάσεως επιχειρήσεων, κοινολόγηση δυναμένη να στοιχειοθετήσει παράβαση του άρθρου 214 της Συνθήκης. Και τούτο, διότι το τελικό ποσό κάθε κατ' ιδίαν προστίμου δεν προκύπτει, όπως τόνισε η ίδια η Επιτροπή, από αυστηρώς μαθηματική εφαρμογή των παραπάνω παραγόντων.

192 Όπως άλλωστε αναγνώρισε επ' ακροατηρίου η Επιτροπή, τίποτε δεν την εμπόδιζε να μνημονεύσει στην απόφαση τους παράγοντες που είχε λάβει κατά σύστημα υπόψη και τους οποίους κοινολόγησε κατά τη διάρκεια της συνεντεύξεως Τύπου της 13ης Ιουλίου 1994, την οποία έδωσε την ημέρα της εκδόσεως αυτής της αποφάσεως. Υπενθυμίζεται, συναφώς, ότι, κατά πάγια νομολογία, η αιτιολογία αποφάσεως πρέπει να περιλαμβάνεται στο σώμα της αποφάσεως και ότι εξηγήσεις παρεχόμενες μεταγενεστέρως από την Επιτροπή δεν μπορούν να ληφθούν υπόψη, πλην ειδικών περιστάσεων (βλ. απόφαση του Πρωτοδικείου της 2ας Ιουλίου 1992, T-61/89, Dansk Pelsdyravlerforening κατά Επιτροπής, Συλλογή 1992, σ. II-1931, σκέψη 131, και, στην ίδια κατεύθυνση, απόφαση του Πρωτοδικείου της 12ης Δεκεμβρίου 1991, T-30/89, Hilti κατά Επιτροπής, Συλλογή 1991, σ. II-1439, σκέψη 136).

193 Παρά τις διαπιστώσεις αυτές, πρέπει να σημειωθεί ότι η περιεχομένη στις αιτιολογικές σκέψεις 167 έως 172 της αποφάσεως αιτιολόγηση της επιμε-

τρήσεως του προστίμου δεν είναι λιγότερο λεπτομερής από εκείνες που περιέχονται στις προγενέστερες αποφάσεις της Επιτροπής που αφορούν παρόμοιες παραβάσεις. Καίτοι, όμως, ο λόγος περί πλημμελούς αιτιολογίας είναι δημοσίας τάξεως, η κοινοτική δικαιοσύνη δεν είχε διατυπώσει — κατά τον χρόνο εκδόσεως της αποφάσεως — καμμία επίκριση ως προς την ακολουθούμενη από την Επιτροπή πρακτική σχετικά με την αιτιολόγηση των επιβαλλομένων προστίμων. Μόνο στην απόφαση της 6ης Απριλίου 1995, T-148/89, Tréfilunion κατά Επιτροπής (Συλλογή 1995, σ. II-1063, σκέψη 142), και σε άλλες δύο αποφάσεις εκδοθείσες αυθημερόν, T-147/89, Société métallurgique de Normandie κατά Επιτροπής (Συλλογή 1995, σ. II-1057, συνοπτική δημοσίευση), και T-151/89, Société des treillis et panneaux soudés κατά Επιτροπής (Συλλογή 1995, σ. II-1191, συνοπτική δημοσίευση), το Πρωτοδικείο τόνισε, για πρώτη φορά, ότι είναι επιθυμητό οι επιχειρήσεις να γνωρίζουν λεπτομερώς τον τρόπο υπολογισμού του προστίμου που τους επιβάλλεται, χωρίς να είναι υποχρεωμένες προς τούτο να ασκήσουν δικαστική προσφυγή κατά της αποφάσεως της Επιτροπής.

194 Επομένως, όταν διαπιστώνει, σε μια απόφαση, παράβαση των κανόνων του ανταγωνισμού και επιβάλλει πρόστιμα στις επιχειρήσεις που έχουν μετάσχει σ' αυτήν, η Επιτροπή οφείλει, εφόσον έχει λάβει κατά σύστημα υπόψη ορισμένα βασικά στοιχεία προς καθορισμό του ύψους των προστίμων, να μνημονεύει τα στοιχεία αυτά στο σώμα της αποφάσεως, ώστε να παρέχει στους αποδέκτες της τη δυνατότητα να επαληθεύουν αν το ύψος του προστίμου καθορίστηκε προσηκόντως και να εκτιμούν μήπως ασκήθηκε διάκριση.

195 Υπό τις συγκεκριμένες περιστάσεις που επισημαίνονται στην παραπάνω σκέψη 193, και εν όψει του ότι η Επιτροπή έδειξε διατεθειμένη να παράσχει, κατά την ένδικη διαδικασία, κάθε πρόσφορη πληροφορία σχετικά με τον τρόπο υπολογισμού των προστίμων, η έλλειψη, στην απόφαση, ειδικής αιτιολογήσεως του τρόπου υπολογισμού των προστίμων δεν πρέπει να θεωρηθεί, εν προκειμένω, ως παράβαση της υποχρεώσεως αιτιολογήσεως δικαιολογούσα την ολική ή μερική ακύρωση των επιβληθέντων προστίμων. Τέλος, η προσφεύγουσα δεν απέδειξε ότι κωλύθηκε να χρησιμοποιήσει λυσιτελώς τα δικαιώματα του αμυνομένου.

196 Κατά συνέπεια, ο παρών λόγος ακυρώσεως δεν μπορεί να γίνει δεκτός.»

Επί του λόγου ακυρώσεως περί ελλείψεως οικονομικών συνεπειών των παραβάσεων

13 Η αναιρεσείουσα υποστήριζε ότι τα οικονομικά αποτελέσματα μιας παραβάσεως έπρεπε να λαμβάνονται υπόψη κατά την εκτίμηση της βαρύτητας της παραβάσεως και τον υπολογισμό του ύψους των προστίμων (απόφαση του Πρωτοδικείου της 10ης Μαρτίου 1992, T-13/89, ICI κατά Επιτροπής, Συλλογή 1992, σ. II-1021, σκέψη 359). Εν προκειμένω, όμως, οι διαβουλεύσεις για τις τιμές δεν είχαν καμμία επίδραση, ή είχαν, το πολύ, περιορισμένη μόνον επίδραση στην αγορά.

14 Συναφώς, το Πρωτοδικείο έκρινε:

«211 Κατά την αιτιολογική σκέψη 168, έβδομη περίπτωση, της αποφάσεως, η Επιτροπή καθόρισε το γενικό επίπεδο των προστίμων λαμβάνοντας, μεταξύ άλλων, υπόψη το γεγονός ότι "η σύμπραξη επέτυχε σε μεγάλο βαθμό τους στόχους της". Η εκτίμηση αυτή αναφέρεται αδιαμφισβήτητα στα αποτελέσματα τα οποία επέφερε στην αγορά η διαπιστωθείσα στο άρθρο 1 της αποφάσεως παράβαση.

212 Για να ελεγχθεί η εκτίμηση την οποία εξέφερε η Επιτροπή επί των αποτελεσμάτων της παραβάσεως, το Πρωτοδικείο θεωρεί ότι αρκεί να εξετάσει την εκτίμηση την οποία εξέφερε επί των αποτελεσμάτων της συμπαιγνίας ως προς τις τιμές, τη μόνη την οποία αμφισβήτησε η προσφεύγουσα. Συγκεκριμένα, από την απόφαση προκύπτει ότι η διαπίστωση περί μεγάλου βαθμού επιτυχίας των στόχων στηρίζεται κατ' ουσίαν στα αποτελέσματα της συμπαιγνίας ως προς τις τιμές (αιτιολογικές σκέψεις 100 έως 102, 115 και 135 έως 137 της αποφάσεως).

213 Όσον αφορά τη συμπαιγνία ως προς τις τιμές, η Επιτροπή εκτίμησε τα γενικά της αποτελέσματα. Επομένως, και αν ακόμη υποτεθεί ότι τα παρεχόμενα από την προσφεύγουσα ατομικά στοιχεία αποδεικνύουν, όπως ισχυρίζεται, ότι η συμπαιγνία ως προς τις τιμές είχε γι' αυτήν λιγότερο σημαντικά αποτελέ-

σματα από εκείνα που σημειώθηκαν στο σύνολο της ευρωπαϊκής αγοράς χαρτονιού, τα ατομικά αυτά στοιχεία δεν αρκούν αφ' εαυτών για ν' αναιρέσουν την εκτίμηση της Επιτροπής.

214 Από την απόφαση προκύπτει, όπως επιβεβαίωσε επ' ακροατηρίου η Επιτροπή, ότι έγινε διάκριση μεταξύ τριών ειδών αποτελεσμάτων. Επί πλέον, η Επιτροπή στηρίχτηκε στο γεγονός ότι οι πρωτοβουλίες για τις τιμές θεωρήθηκαν, σε γενικές γραμμές, ως επιτυχία από τους ίδιους τους παραγωγούς.

215 Το πρώτο είδος αποτελεσμάτων το οποίο έλαβε υπόψη η Επιτροπή — χωρίς ν' αμφισβητηθεί από την προσφεύγουσα — συνίσταται στο ότι οι συμφωνούμενες ανατιμήσεις αναγγέλλοντο πράγματι στους πελάτες. Οι νέες τιμές χρησίμευαν έτσι ως σημείο αφετηρίας, σε περίπτωση ατομικών διαπραγματεύσεων των τιμών των συναλλαγών με τους πελάτες (βλ. ιδίως αιτιολογικές σκέψεις 100 και 101, πέμπτο και έκτο εδάφιο, της αποφάσεως).

216 Το δεύτερο είδος αποτελεσμάτων συνίσταται στο ότι η εξέλιξη των τιμών των συναλλαγών ακολουθούσε την εξέλιξη των αναγγελλομένων τιμών. Όπως υποστηρίζει συναφώς η Επιτροπή, "οι παραγωγοί όχι μόνον ανήγγειλαν τις συμπεφωνημένες αυξήσεις των τιμών, αλλά και, με ελάχιστες εξαιρέσεις, ελάμβαναν αυστηρά μέτρα για να τις επιβάλλουν στους πελάτες" (αιτιολογική σκέψη 101, πρώτο εδάφιο, της αποφάσεως). Δέχεται ότι οι πελάτες επιτύγχαναν ενίοτε παραχωρήσεις όσον αφορά την έναρξη ισχύος των ανατιμήσεων ή ατομικές εκπτώσεις, ιδίως σε περίπτωση μεγάλων παραγγελιών, και ότι "η μέση καθαρή αύξηση που προέκυπτε μετά από όλες τις εκπτώσεις, τις μειώσεις και τις άλλες παραχωρήσεις ήταν πάντα μικρότερη από το ολόκληρο ποσό της αναγγελλόμενης αύξησης" (αιτιολογική σκέψη 102, τελευταίο εδάφιο). Αναφερόμενη όμως σε διαγράμματα που περιέχονται στην έκθεση LE, ισχυρίζεται ότι, κατά την καταλαμβανομένη από την απόφαση περίοδο, υπήρχε "στενή γραμμική σχέση" μεταξύ της εξελίξεως των αναγγελλομένων τιμών και της εξελίξεως των τιμών των συναλλαγών, εκφραζομένων σε εθνικό νόμισμα ή μετατρεπομένων σε ECU. Καταλήγει δε ως εξής: "Οι καθαρές αυξήσεις των τιμών ακολουθούσαν αμέσως μετά την αναγγελία των τιμών, αν και με κάποια χρονική υστέρηση. Ο συντάκτης της

έκθεσης ομολόγησε κατά την προφορική ακρόαση ότι αυτό συνέβη το 1988 και το 1989" (αιτιολογική σκέψη 115, δεύτερο εδάφιο).

217 Πρέπει να γίνει δεκτό ότι, κατά την εκτίμηση αυτού του δευτέρου είδους αποτελεσμάτων, η Επιτροπή ορθώς εθεώρησε ότι η ύπαρξη γραμμικής σχέσεως μεταξύ της εξελίξεως των αναγγελλομένων τιμών και της εξελίξεως των τιμών των συναλλαγών στοιχειοθετούσε ότι αυτές υφίσταντο, όπως επιδίωκαν οι παραγωγοί, την επίδραση των πρωτοβουλιών για τις τιμές. Πράγματι, γίνεται κοινώς δεκτόν ότι, στην οικεία αγορά, η πρακτική των ατομικών διαπραγματεύσεων με τους πελάτες συνεπάγεται ότι οι τιμές των συναλλαγών δεν είναι, εν γένει, οι ίδιες με τις αναγγελλόμενες τιμές. Επομένως, δεν πρέπει να προδικάζεται ότι οι αυξήσεις των τιμών των συναλλαγών θα είναι οι ίδιες με τις αυξήσεις των αναγγελλομένων τιμών.

218 Όσον αφορά αυτή καθαυτή την ύπαρξη συσχετίσεως μεταξύ των αυξήσεων των αναγγελλομένων τιμών και των αυξήσεων των τιμών των συναλλαγών, ορθώς η Επιτροπή αναφέρθηκε στην έκθεση LE, η οποία αποτελεί ανάλυση της εξελίξεως των τιμών του χαρτονιού κατά την εξεταζόμενη στην απόφαση περίοδο, στηριζόμενη σε στοιχεία παρασχεθέντα από διαφόρους παραγωγούς.

219 Η έκθεση όμως αυτή εν μέρει μόνον επιβεβαιώνει την τότε ύπαρξη "στενής γραμμικής σχέσεως". Συγκεκριμένα, από την εξέταση της περιόδου 1987 έως 1991 προκύπτει ότι μπορούν να διακριθούν τρεις υποπερίοδοι. Συναφώς, σε ακρόαση ενώπιον της Επιτροπής, ο συντάκτης της εκθέσεως LE συνόψισε τα συμπεράσματά του ως εξής: "Δεν υπάρχει στενή συσχέτιση, έστω και ετεροχρονισμένη, μεταξύ της αναγγελθείσας ανατιμήσεως και των τιμών της αγοράς, κατά την αρχή της υπό κρίση περιόδου, από 1987 έως 1988. Αντιθέτως, τέτοια συσχέτιση υφίσταται το 1988/1989, στη συνέχεια η συσχέτιση αυτή φθίνει για να συμπεριφερθεί κατά τρόπο μάλλον παράδοξο [oddly] κατά την περίοδο 1990/1991" (πρακτικό της ακροάσεως, σ. 28). Επισήμανε περαιτέρω ότι αυτές οι διακυμάνσεις συνεδέοντο στενά με διακυμάνσεις της ζητήσεως (βλ. ιδίως πρακτικό της ακροάσεως, σ. 20).

220 Αυτά τα προφορικώς διατυπωθέντα συμπεράσματα του συντάκτη συνάδουν με τα όσα αναπτύσσονται στην έκθεσή του, και ιδίως με τα διαγράμματα όπου συγκρίνεται η εξέλιξη των αναγγελλομένων τιμών με την εξέλιξη των τιμών των συναλλαγών (έκθεση LE, διαγράμματα 10 και 11, σ. 29). Επιβάλλεται, επομένως, η διαπίστωση ότι η Επιτροπή μερικώς μόνον απέδειξε την ύπαρξη της "στενής γραμμικής σχέσεως" την οποία επικαλείται.

221 Κατά την επ' ακροατηρίου συζήτηση, η Επιτροπή είπε επίσης ότι έλαβε υπόψη και ένα τρίτο είδος αποτελεσμάτων της συμπαιγνίας ως προς τις τιμές, συνιστάμενο στο ότι το επίπεδο των τιμών των συναλλαγών ήταν υψηλότερο του επιπέδου που θα επιτυγχανόταν αν δεν υπήρχε συμπαιγνία. Συναφώς, η Επιτροπή, τονίζοντας ότι ο χρόνος και η σειρά αναγγελίας των ανατιμήσεων είχαν προγραμματιστεί από την PWG, εκτιμά, στην απόφαση, ότι "είναι αδιανόητο υπό τις περιστάσεις αυτές να μην είχαν επηρεάσει οι εναρμονισμένες αναγγελίες τα πραγματικά επίπεδα τιμών" (αιτιολογική σκέψη 136, τρίτο εδάφιο, της αποφάσεως). Η έκθεση LE (τμήμα 3), όμως, περιέχει ένα υπόδειγμα βάσει του οποίου μπορεί να προβλεφθεί το επίπεδο τιμών που προκύπτει από τις αντικειμενικές συνθήκες της αγοράς. Κατά την έκθεση αυτή, το επίπεδο των τιμών, όπως καθοριζόταν από αντικειμενικούς οικονομικούς παράγοντες κατά την περίοδο 1975 έως 1991, εξελίχθηκε, με αμελητέες διακυμάνσεις, όπως εξελίχθηκαν και οι εφαρμοσθείσες τιμές των συναλλαγών, περιλαμβανομένης και της περιόδου την οποία αφορά η απόφαση.

222 Παρά τα συμπεράσματα αυτά, η περιεχομένη στην έκθεση ανάλυση δεν δικαιολογεί τη διαπίστωση ότι οι εναρμονισμένες πρωτοβουλίες για τις τιμές δεν παρέσχαν στους παραγωγούς τη δυνατότητα να φτάσουν επίπεδο τιμών των συναλλαγών υψηλότερο εκείνου που θα προέκυπτε από την ελεύθερη λειτουργία του ανταγωνισμού. Συναφώς, όπως τόνισε επ' ακροατηρίου η Επιτροπή, είναι πιθανόν οι παράγοντες που ελήφθησαν υπόψη στην εν λόγω ανάλυση να επηρεάστηκαν από την ύπαρξη της συμπαιγνίας. Έτσι, η Επιτροπή ορθώς υποστήριξε ότι η συνιστώσα συμπαιγνία συμπεριφορά ήταν, π.χ., ικανή να περιορίσει τα κίνητρα που θα είχαν οι επιχειρήσεις για να μειώσουν το κόστος τους. Δεν επικαλέστηκε όμως την ύπαρξη κανενός συγκεκριμένου σφάλματος στην ανάλυση της εκθέσεως LE, ούτε προέβαλε κάποια δική της οικονομική ανάλυση για το πώς θα εξελίσσοντο οι τιμές των συναλλαγών αν δεν υπήρχε σύμπραξη. Υπ' αυτές τις συνθήκες, ο ισχυρισμός της ότι το επίπεδο των τιμών των συναλλαγών θα ήταν χαμηλότερο αν δεν υπήρχε σύμπραξη μεταξύ των παραγωγών δεν μπορεί να γίνει δεκτός.

223 Επομένως, η απόδειξη αυτού του τρίτου είδους αποτελεσμάτων της συμπαιγνίας ως προς τις τιμές δεν αποδείχθηκε.

224 Τις προεκτεθείσες διαπιστώσεις ουδόλως μεταβάλλει η υποκειμενική εκτίμηση των παραγωγών, στην οποία στηρίχθηκε η Επιτροπή για να θεωρήσει ότι η σύμπραξη είχε επιτύχει σε μεγάλο βαθμό τους στόχους της. Επί του σημείου αυτού, η Επιτροπή αναφέρθηκε σε έναν κατάλογο εγγράφων την οποία προσκόμισε κατά την επ' ακροατηρίου συζήτηση. Όμως, και αν ακόμη υποτεθεί ότι στήριξε την εκτίμησή της για την ενδεχομένη επιτυχία των πρωτοβουλιών για τις τιμές σε έγγραφα που απηχούσαν την υποκειμενική αίσθηση ορισμένων παραγωγών, επιβάλλεται η διαπίστωση ότι διάφορες επιχειρήσεις, μεταξύ των οποίων και η προσφεύγουσα, ορθώς εμνημόνευσαν επ' ακροατηρίου πολλά άλλα έγγραφα της δικογραφίας, όπου εκφράζονται οι δυσχέρειες τις οποίες συνάντησαν οι παραγωγοί κατά την εφαρμογή των συμφωνηθεισών ανατιμήσεων. Υπ' αυτές τις συνθήκες, η αναφορά της Επιτροπής στις δηλώσεις των ίδιων των παραγωγών δεν αρκεί για ν' αντληθεί το συμπέρασμα ότι η σύμπραξη επέτυχε σε μεγάλο βαθμό τους στόχους της.

225 Εν όψει των προεκτεθέντων, τα επισημαινόμενα από την Επιτροπή αποτελέσματα της παραβάσεως μερικώς μόνον αποδείχθηκαν. Το Πρωτοδικείο θα προσδιορίσει τις επιπτώσεις του συμπεράσματος αυτού στο πλαίσιο της αρμοδιότητάς του πλήρους δικαιοδοσίας επί των προστίμων, κατά την αξιολόγηση της βαρύτητας της διαπιστωθείσας εν προκειμένω παραβάσεως (βλ. σκέψη 246 κατωτέρω).»

Επί του λόγου ακυρώσεως ότι το γενικό επίπεδο των προστίμων ήταν υπέρογκο

15 Ενώπιον του Πρωτοδικείου, η αναιρεσείουσα ισχυρίστηκε ότι η διαπιστωθείσα εν προκειμένω παράβαση δεν συνιστούσε την πλέον επίμεμπτη από τις παραβάσεις του άρθρου 85, παράγραφος 1, της Συνθήκης και αμφισβήτησε, επομένως, το γενικό επίπεδο των προστίμων επικαλούμενη ιδίως την προηγούμενη πρακτική των αποφάσεων της Επιτροπής.

16 Το Πρωτοδικείο απάντησε:

«241 Εν προκειμένω, η Επιτροπή καθόρισε το γενικό επίπεδο των προστίμων λαμβάνοντας υπόψη τη διάρκεια της παραβάσεως (αιτιολογική σκέψη 167 της αποφάσεως), καθώς και τις ακόλουθες εκτιμήσεις (αιτιολογική σκέψη 168):

"— η αθέμιτη συνεργασία για τον καθορισμό των τιμών και των μεριδίων της αγοράς αποτελεί αυτή καθεαυτή σοβαρό περιορισμό του ανταγωνισμού,

— η σύμπραξη κάλυπτε όλο σχεδόν το έδαφος της Κοινότητας,

— η κοινοτική αγορά χαρτονιού αποτελεί σημαντικό βιομηχανικό κλάδο με ετήσιο κύκλο εργασιών 2,5 περίπου δισεκατομμύρια ECU,

— οι επιχειρήσεις που συμμετείχαν στην παράβαση καλύπτουν σχεδόν ολόκληρη την αγορά,

— η σύμπραξη λειτουργούσε με τη μορφή ενός συστήματος τακτικών θεσμοθετημένων συνεδριάσεων που αποσκοπούσαν στη λεπτομερέστατη ρύθμιση της κοινοτικής αγοράς χαρτονιού,

— ελήφθησαν περίπλοκα μέτρα για να συγκαλυφθεί η αληθινή φύση και η έκταση της αθέμιτης συνεργασίας (ανυπαρξία οποιωνδήποτε επίσημων

πρακτικών ή εγγράφων για την PWG και την JMC· αποτροπή της τήρησης σημειώσεων· σκηνοθέτηση του χρόνου και της σειράς με την οποία αναγγέλλονταν οι αυξήσεις των τιμών για να μπορεί να υποστηριχθεί ότι 'ακολουθούσαν' άλλες κ.λπ.),

— η σύμπραξη επέτυχε σε μεγάλο βαθμό τους στόχους της".

242 Επί πλέον, όπως υπομνήσθηκε ήδη, από απάντηση της Επιτροπής σε γραπτή ερώτηση του Πρωτοδικείου προκύπτει ότι τα επιβληθέντα πρόστιμα είχαν ως βάση υπολογισμού για τις μεν επιχειρήσεις που θεωρούνται "επί κεφαλής" της συμπράξεως το 9 %, για τις δε λοιπές το 7,5 % του κύκλου εργασιών τον οποίο πραγματοποίησε καθεμιά από τις αποδέκτριες της αποφάσεως επιχειρήσεις στην κοινοτική αγορά του χαρτονιού το 1990.

243 Πρέπει να τονισθεί, πρώτον, ότι, κατά την εκτίμηση του γενικού επιπέδου των προστίμων, η Επιτροπή ευλόγως λαμβάνει υπόψη το γεγονός ότι εξακολουθούν να εμφανίζονται σχετικά συχνά κατάφωρες παραβάσεις των κοινοτικών κανόνων του ανταγωνισμού και, επομένως, έχει τη δυνατότητα να αυξάνει το ύψος των προστίμων προκειμένου να ενισχύει το προληπτικό τους αποτέλεσμα. Κατά συνέπεια, το ότι η Επιτροπή επέβαλε στο παρελθόν πρόστιμα ορισμένου ύψους για ορισμένες μορφές παραβάσεων δεν της στερεί τη δυνατότητα να αυξάνει το ύψος αυτό, εντός των ορίων που τίθενται με τον κανονισμό 17, αν αυτό είναι αναγκαίο προκειμένου να κατοχυρωθεί η εφαρμογή της κοινοτικής πολιτικής ανταγωνισμού (βλ. ιδίως απόφαση του Δικαστηρίου της 7ης Ιουνίου 1983, 100/80, 101/80, 102/80 και 103/80, Musique Diffusion française κ.λπ. κατά Επιτροπής, Συλλογή 1983, σ. 1825, σκέψεις 105 και 108, και προαναφερθείσα απόφαση ICI κατά Επιτροπής, σκέψη 385).

244 Δεύτερον, η Επιτροπή ορθώς υποστήριξε ότι, λόγω των ιδιορρυθμιών της παρούσας υποθέσεως, δεν χωρεί απευθείας σύγκριση του γενικού επιπέδου των προστίμων που ισχύει στην επίδικη απόφαση με εκείνο που ίσχυε στην

προηγούμενη πρακτική των αποφάσεων της Επιτροπής και ειδικότερα στην απόφαση Πολυπροπυλενίου, την οποία η ίδια η Επιτροπή κρίνει ως την πλέον παρεμφερή με την παρούσα. Συγκεκριμένα, αντιθέτως προς την υπόθεση που οδήγησε στην απόφαση Πολυπροπυλενίου, εδώ δεν ελήφθη υπόψη καμμία γενική ελαφρυντική περίσταση κατά τον καθορισμό του γενικού επιπέδου των προστίμων. Εξ άλλου, η λήψη μέτρων που αποσκοπούσαν στην απόκρυψη της υπάρξεως της συμπαιγνίας δείχνει ότι οι εμπλεκόμενες επιχειρήσεις είχαν πλήρη επίγνωση του παρανόμου της συμπεριφοράς τους. Δικαιολογημένα, άρα, η Επιτροπή έλαβε υπόψη τα μέτρα αυτά κατά την εκτίμηση της σοβαρότητας της παραβάσεως, διότι συνιστούν ιδιαιτέρως σοβαρή πλευρά της, που την καθιστά βαρύτερη από τις διαπιστωθείσες προηγουμένως παραβάσεις.

245 Τρίτον, πρέπει να τονισθεί η μακρά διάρκεια και ο κατάφωρος χαρακτήρας της διαπραχθείσας παραβάσεως του άρθρου 85, παράγραφος 1, της Συνθήκης, η οποία διαπράχθηκε παρά την προειδοποίηση την οποία θα όφειλε να συνιστά η προηγούμενη πρακτική των αποφάσεων της Επιτροπής, και ιδίως η απόφαση Πολυπροπυλενίου. Το επιχείρημα της προσφεύγουσας ότι η PG Paperboard ασκούσε νόμιμες δραστηριότητες δεν ασκεί επιρροή, άπαξ διαπιστώθηκε ότι τα όργανα αυτής της επαγγελματικής ενώσεως, και ιδίως η PWG και η JMC, είχαν αντικείμενο στρεφόμενο κατ' ουσίαν κατά του ανταγωνισμού.

246 Βάσει των στοιχείων αυτών, πρέπει να θεωρηθεί ότι τα κριτήρια που εκτίθενται στην αιτιολογική σκέψη 168 της αποφάσεως δικαιολογούν το καθορισθέν από την Επιτροπή γενικό επίπεδο των προστίμων. Ασφαλώς, όπως έκρινε ήδη το Πρωτοδικείο, τα αποτελέσματα της συμπαιγνίας ως προς τις τιμές, τα οποία δέχτηκε η Επιτροπή για τον καθορισμό του γενικού επιπέδου των προστίμων, μερικώς μόνον αποδείχθηκαν. Υπό το πρίσμα όμως των προεκτιθεμένων σκέψεων, το συμπέρασμα αυτό δεν είναι ικανό να επηρεάσει αισθητά την εκτίμηση της βαρύτητας της διαπιστωθείσας παραβάσεως. Συναφώς, το γεγονός ότι οι επιχειρήσεις ανήγγελλαν όντως τις συμφωνούμενες ανατιμήσεις και ότι οι αναγγελλόμενες τιμές αποτελούσαν το σημείο αφετηρίας για τον καθορισμό των ατομικών τιμών των συναλλαγών αρκεί αφ' εαυτού για να διαπιστωθεί ότι η σύμπραξη ως προς τις τιμές είχε και ως σκοπό και ως αποτέλεσμα τον σοβαρό περιορισμό του ανταγωνισμού. Επομένως, στο πλαίσιο της αρμοδιότητάς του πλήρους δικαιοδοσίας, το Πρωτοδικείο κρίνει ότι γενόμενες διαπιστώσεις σχετικά με τα αποτελέσματα της παραβάσεως δεν δικαιολογούν καμμία μείωση του καθορισθέντος από την Επιτροπή γενικού επιπέδου των προστίμων.

247 Επομένως, ο λόγος ακυρώσεως δεν μπορεί να γίνει δεκτός.»

Επί του λόγου ακυρώσεως ότι η συνεργασία της προσφεύγουσας στη διαδικασία ελήφθη ανεπαρκώς υπόψη

17 Η αναιρεσείουσα ισχυρίστηκε ότι η Επιτροπή όφειλε να λάβει υπόψη το γεγονός ότι της απάντησε με ειλικρίνεια και πληρότητα στην αίτηση παροχής πληροφοριών που της είχε απευθύνει βάσει του άρθρου 11 του κανονισμού 17, ότι ο άμεσος τερματισμός, αφότου διενεργήθηκαν οι έλεγχοι της Επιτροπής στις 23 Απριλίου 1991, της συμμετοχής της στις συνεδριάσεις της PG Paperboard και σε κάθε πρακτική δυνάμενη να στοιχειοθετεί παράβαση συνιστούσε, κατά τη νομολογία και τη πρακτική της Επιτροπής, ελαφρυντική περίσταση και ότι, κατά τον υπολογισμό του προστίμου, η Επιτροπή δεν έλαβε υπόψη τη ενεργή συνεργασία της, που συνέβαλε στην ταχεία περάτωση της διαδικασίας.

18 Το Πρωτοδικείο, συναφώς, έκρινε:

«280 Η προσφεύγουσα έτυχε μειώσεως κατά ένα τρίτον του επιβληθέντος προστίμου, με την αιτιολογία ότι δεν αμφισβήτησε, με την απάντησή της στην ανακοίνωση των αιτιάσεων, την ουσία των πραγματικών ισχυρισμών στους οποίους στήριξε τις κατ' αυτής αιτιάσεις της η Επιτροπή.

281 Μείωση του προστίμου λόγω συνεργασίας κατά την ενώπιον της Επιτροπής διοικητική διαδικασία δικαιολογείται μόνον εάν η συμπεριφορά διευκόλυνε την εκ μέρους της Επιτροπής διαπίστωση της παραβάσεως και, ενδεχομένως, τον τερματισμό της (βλ. προαναφερθείσα απόφαση ICI κατά Επιτροπής, σκέψη 393). Υπ' αυτές τις συνθήκες, μια επιχείρηση που δηλώνει ρητά, κατά τη διοικητική διαδικασία, ότι δεν αμφισβητεί τους πραγματικούς ισχυρισμούς στους οποίους στηρίζει τις αιτιάσεις της η Επιτροπή ενδέχεται να θεωρηθεί

ότι συμβάλλει στη διευκόλυνση του έργου της Επιτροπής που συνίσταται στη διαπίστωση και τη δίωξη των παραβάσεων των κοινοτικών κανόνων του ανταγωνισμού. Ειδικότερα, η Επιτροπή δύναται να θεωρήσει ότι μια τέτοια συμπεριφορά συνιστά αναγνώριση των πραγματικών ισχυρισμών και, άρα, ως στοιχείο αποδείξεως του βασίμου αυτών.

282 Εν προκειμένω, κανένα από τα επιχειρήματα της προσφεύγουσας δεν στηρίζει τον ισχυρισμό ότι επέδειξε πνεύμα συνεργασίας με την Επιτροπή βαίνουσας πέραν της απλής αναγνωρίσεως των πραγματικών ισχυρισμών αυτής.

283 Με το πρώτο σκέλος του λόγου ακυρώσεως, η προσφεύγουσα διατείνεται ότι απάντησε με ειλικρίνεια και πληρότητα στην αίτηση παροχής πληροφοριών που της είχε απευθύνει βάσει του άρθρου 11 του κανονισμού 17 η Επιτροπή. Κατά πάγια, όμως, νομολογία, η συνεργασία σε διοικητική εξέταση που δεν βαίνει πέραν των όσων επιβάλλουν οι υποχρεώσεις τις οποίες υπέχουν οι επιχειρήσεις δυνάμει του άρθρου 11, παράγραφοι 4 και 5, του κανονισμού 17 δεν δικαιολογεί μείωση του προστίμου (βλ., π.χ., απόφαση του Πρωτοδικείου της 10ης Μαρτίου 1992, T-12/89, Solvay κατά Επιτροπής, Συλλογή 1992, σ. II-907, σκέψεις 341 και 342). Εξ άλλου, η προσφεύγουσα, η οποία μετείχε στην παράβαση από τον Μάρτιο του 1988 και εγνώριζε επομένως τις λειτουργίες της PWG και της JMC, μπορούσε πράγματι, όπως και η Stora, να συνεργασθεί με την Επιτροπή ενεργότερα απ' ό,τι έπραξε, πράγμα που θα δικαιολογούσε σημαντικότερη μείωση του προστίμου. Επομένως, επιβάλλεται να απορριφθεί το επιχείρημά της ότι δεν διέθετε τότε τις αναγκαίες πληροφορίες για να βοηθήσει ενεργά την Επιτροπή.

284 Ως προς το δεύτερο σκέλος του λόγου ακυρώσεως, ότι η προσφεύγουσα έθεσε αμέσως τέρμα στη συμμετοχή της στις συνεδριάσεις της PG Paperboard και σε κάθε πρακτική δυνάμενη να στοιχειοθετεί παράβαση, αφότου διενεργήθηκαν οι έλεγχοι της Επιτροπής στις 23 Απριλίου 1991 (...), υπενθυμίζεται ότι η σοβαρότητα των παραβάσεων πρέπει να αποδεικνύεται βάσει μεγάλου αριθμού στοιχείων, χωρίς να υφίσταται δεσμευτικός ή εξαντλητικός κατάλογος κριτηρίων που πρέπει οπωσδήποτε να λαμβάνονται υπόψη (βλ. σκέψη 183 ανωτέρω). Συνεπώς, ναι μεν η παύση της παραβάσεως μπορεί κατ' αρχήν να θεωρηθεί ως περίσταση μειώνουσα τη σοβαρότητα της παραβάσεως που διαπιστώνεται εις βάρος επιχειρήσεως, η Επιτροπή όμως δεν ήταν υπο-

χρεωμένη να υιοθετήσει μια τέτοια ανάλυση υπό τις περιστάσεις της παρούσας υποθέσεως. Επειδή η προσφεύγουσα δεν προέβαλε κανένα επιχείρημα που να αποδεικνύει ότι η Επιτροπή υπερέβη, εν προκειμένω, τα περιθώρια εκτιμήσεως που διαθέτει όταν προσδιορίζει τα στοιχεία που πρέπει να λάβει υπόψη κατά την επιμέτρηση των προστίμων, το δεύτερο σκέλος του λόγου ακυρώσεως πρέπει ν' απορριφθεί.

285 Ούτε το τρίτο σκέλος του λόγου ακυρώσεως, ότι η προσφεύγουσα επέδειξε ενεργή συνεργασία με την Επιτροπή, μπορεί να γίνει δεκτό.

286 Η προσφεύγουσα διατείνεται ότι έδωσε στην Επιτροπή πλήρη στοιχεία σχετικά με τη συμμετοχή της στα διάφορα όργανα της PG Paperboard. Τονίζει, περαιτέρω, ότι δήλωσε ρητά, κατά την ενώπιον της Επιτροπής ακρόαση, ότι δεν αμφισβητούσε, κατά τα βασικά τους στοιχεία, τους πραγματικούς ισχυρισμούς τους οποίους προέβαλε. Επιβάλλεται, ωστόσο, η διαπίστωση ότι μια τέτοια συνεργασία με την Επιτροπή δεν δικαιολογούσε μείωση του προστίμου πέραν του ενός τρίτου που ήδη της χορηγήθηκε. Όσο για τη δήλωση του Roos, την οποία απηύθυνε στην Επιτροπή η προσφεύγουσα με την απάντησή της στην ανακοίνωση των αιτιάσεων, δεν περιέχει στοιχεία δυνάμενα να διευκολύνουν αισθητά το έργον του κοινοτικού οργάνου. Αρκεί να διαπιστωθεί σχετικώς ότι η απόφαση περιέχει μία μόνη αναφορά, έμμεση άλλωστε, στα περιεχόμενα στη δήλωση αυτή στοιχεία (αιτιολογική σκέψη 59, τελευταίο εδάφιο).

287 Τέλος, σχετικά με τον ισχυρισμό της προσφεύγουσας ότι υπέστη δυσμενή μεταχείριση έναντι της Stora, υπενθυμίζεται ότι, κατά πάγια νομολογία, προσβολή της αρχής της ίσης μεταχειρίσεως — που συγκαταλέγεται μεταξύ των θεμελιωδών αρχών του κοινοτικού δικαίου — υπάρχει μόνον όταν παρόμοιες καταστάσεις αντιμετωπίζονται κατά τρόπο διαφορετικό ή διαφορετικές καταστάσεις αντιμετωπίζονται καθ' όμοιο τρόπο, εκτός εάν μια τέτοια αντιμετώπιση δικαιολογείται αντικειμενικώς (αποφάσεις του Δικαστηρίου της 13ης Δεκεμβρίου 1984, 106/83, Sermide, Συλλογή 1984, σ. 4209, σκέψη 28, και της 28ης Ιουνίου 1990, C-174/89, Hoche, Συλλογή 1990, σ. I-2681, σκέψη 25· στην ίδια κατεύθυνση, από-

φαση του Πρωτοδικείου της 15ης Μαρτίου 1994, T-100/92, La Pietra κατά Επιτροπής, Συλλογή Υπ.Υπ. 1994, σ. II-275, σκέψη 50).

288 Εν προκειμένω, η Stora προσκόμισε στην Επιτροπή δηλώσεις που περιείχαν λεπτομερέστατη περιγραφή της φύσεως και του αντικειμένου της παραβάσεως, της λειτουργίας των διαφόρων οργάνων της PG Paperboard και της συμμετοχής των διαφόρων παραγωγών στην παράβαση. Με τις δηλώσεις αυτές, η Stora παρέσχε πληροφορίες που έβαιναν κατά πολύ πέραν όσων την προσκόμιση μπορεί να αξιώσει η Επιτροπή δυνάμει του άρθρου 11 του κανονισμού 17. Καίτοι η Επιτροπή δηλώνει, στην απόφαση, ότι απέσπασε αποδεικτικά στοιχεία που επιβεβαίωναν τις πληροφορίες τις οποίες περιείχαν οι δηλώσεις της Stora (αιτιολογικές σκέψεις 112 και 113), προκύπτει σαφώς ότι το κύριο αποδεικτικό στοιχείο περί της υπάρξεως της παραβάσεως απετέλεσαν, για την Επιτροπή, οι δηλώσεις της Stora. Πρέπει, επομένως, να γίνει δεκτό ότι, χωρίς αυτές τις δηλώσεις, θα ήταν, αν μη τι άλλο, πολύ δυσχερέστερο για την Επιτροπή να διαπιστώσει, εν ανάγκη δε να θέσει πέρας στην παράβαση που αποτελεί αντικείμενο της αποφάσεως. Υπό το φως αυτών των στοιχείων, δεν ευσταθεί ο ισχυρισμός της προσφεύγουσας ότι έπρεπε, δυνάμει της αρχής της ίσης μεταχειρίσεως, να τύχει της μειωθεί το πρόστιμο σε ανάλογο βαθμό με εκείνον που ίσχυσε για τη Stora.

289 Εφόσον η συνεργασία της με την Επιτροπή δεν έβαινε πέραν της απλής αναγνωρίσεως των πραγματικών της ισχυρισμών, η προσφεύγουσα δεν υπέστη δυσμενή μεταχείριση ούτε έναντι άλλων επιχειρήσεων των οποίων το πρόστιμο μειώθηκε κατά ένα τρίτον.

290 Εν όψει των προεκτεθέντων, ο λόγος ακυρώσεως πρέπει ν' απορριφθεί στο σύνολό του.»

19 Το Πρωτοδικείο, αφού απέρριψε όλους τους λόγους τους οποίους είχε προβάλει η αναιρεσείουσα προς στήριξη του αιτήματός της ακυρώσεως ή μειώσεως του προ-

στίμου, έκρινε πάντως, στη σκέψη 305 της αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως, ότι, όσον αφορά το ύψος του προστίμου, έπρεπε να ληφθεί υπόψη ότι η αναιρεσείουσα δεν μπορούσε «να θεωρηθεί υπαίτια παραβάσεως του άρθρου 85, παράγραφος 1, της Συνθήκης για το χρονικό διάστημα μεταξύ Μαρτίου 1988 και Απριλίου 1991».

20 Το Πρωτοδικείο, «κατά την άσκηση της αρμοδιότητάς του πλήρους δικαιοδοσίας», καθόρισε το ύψος του προστίμου αυτού σε 2 500 000 ECU (σκέψη 306 της αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως).

Η αίτηση αναιρέσεως

21 Με την αίτηση αναιρέσεως, η αναιρεσείουσα ζητεί να εξαφανισθεί η αναιρεσιβαλλόμενη απόφαση και, συνεπώς, να ακυρωθεί το πρόστιμο που της επιβλήθηκε ή τουλάχιστον να μειωθεί το ύψος του.

22 Προς στήριξη της αιτήσεώς της, η αναιρεσείουσα επικαλείται δύο λόγους αναιρέσεως, ότι το Πρωτοδικείο αφενός μεν παραγνώρισε το περιεχόμενο της υποχρεώσεως αιτιολογήσεως, αφετέρου δε παραβίασε την αρχή της ίσης μεταχειρίσεως και παρέβη τα άρθρα 15, παράγραφος 2, του κανονισμού 17 και 172 της Συνθήκης ΕΚ (νυν άρθρο 229 ΕΚ) λόγω ανεπαρκούς μειώσεως του προστίμου.

Επί του πρώτου λόγου αναιρέσεως

23 Με τον πρώτο λόγο αναιρέσεως, η αναιρεσείουσα προσάπτει στο Πρωτοδικείο ότι υπέπεσε σε πλάνη περί το δίκαιο, καθ' όσον, ενώ, στη σκέψη 188 της αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως, διαπίστωσε ότι η Επιτροπή παρέλειψε να μνημονεύσει, στην απόφασή της, τους παράγοντες που είχε λάβει συστηματικά υπόψη κατά την επιμέτρηση των προστίμων, δεν κατέληξε στο συμπέρασμα ότι η απόφαση της Επι-

τροπής ήταν ανεπαρκώς αιτιολογημένη, ούτε την ακύρωσε αυτομάτως για τον λόγο αυτόν.

24 Η αναιρεσείουσα προσθέτει ότι, σύμφωνα με πάγια νομολογία την οποία παρέθεσε το Πρωτοδικείο στη σκέψη 192 της αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως, τα στοιχεία αυτά έπρεπε να περιλαμβάνονται στο σώμα της αποφάσεως, ενώ εξηγήσεις παρεχόμενες μεταγενεστέρως από την Επιτροπή, είτε στον Τύπο είτε κατά την ενώπιον του Πρωτοδικείου διαδικασία, δεν μπορούν να ληφθούν υπόψη, πλην ειδικών περιστάσεων. Όπως όμως ακριβώς διαπίστωσε το Πρωτοδικείο στη σκέψη 192, η Επιτροπή αναγνώρισε επ' ακροατηρίου ότι τίποτε δεν την εμπόδιζε να παραθέσει τα εν λόγω στοιχεία μέσα στην απόφαση. Υπ' αυτές τις συνθήκες, το Πρωτοδικείο δεν μπορούσε να λάβει υπόψη το γεγονός «ότι η Επιτροπή έδειξε διατεθειμένη να παράσχει, κατά την ένδικη διαδικασία, κάθε πρόσφορη πληροφορία σχετικά με τον τρόπο υπολογισμού των προστίμων» (σκέψη 195 της αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως).

25 Η αναιρεσείουσα αναφέρει επίσης ότι, εάν, κατά τον χρόνο εκδόσεως της αποφάσεως της Επιτροπής, εγνώριζε τη μέθοδο που χρησιμοποίησε αυτή κατά την επιμέτρηση των προστίμων, η έναντι αυτής εφαρμογή της μεθόδου αυτής θα μπορούσε να συζητηθεί ενώπιον του Πρωτοδικείου. Η μετάθεση της αιτιολογήσεως στο στάδιο της ένδικης διαδικασίας είχε ως αποτέλεσμα να την στερήσει ενός βαθμού δικαιοδοσίας και να την αναγκάσει έτσι να αμφισβητήσει τον υπολογισμό του ύψους του προστίμου κατά την ενώπιον του Δικαστηρίου αναιρετική διαδικασία.

26 Τέλος, η αναιρεσείουσα προσάπτει στο Πρωτοδικείο ότι περιόρισε τα διαχρονικά αποτελέσματα της ερμηνείας την οποία έχει δώσει το ίδιο, σχετικά με την επιμέτρηση των προστίμων, ως προς τις επιταγές του άρθρου 190 της Συνθήκης ΕΚ, με τις προαναφερθείσες αποφάσεις του Tréfilunion κατά Επιτροπής, Société métallurgique de Normandie κατά Επιτροπής και Société des treillis et panneaux soudés κατά Επιτροπής (στο εξής: αποφάσεις για τα δομικά πλέγματα) — τις οποίες παραθέτει στη σκέψη 193 της αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως —, ενώ το Δικαστήριο έχει ανέκαθεν κρίνει ότι, όταν ερμηνεύει το ίδιο έναν κανόνα του κοινοτικού δικαίου, διαφωτίζει και αποσαφηνίζει την έννοια και το περιεχόμενο του κανόνα αυτού, όπως πρέπει ή θα έπρεπε να νοηθεί και να εφαρμοστεί από τη χρονική στιγμή της θέσεώς του σε ισχύ, πλην αν κρίνει άλλως, οπότε πρέπει να το πει στην ερμηνευτική απόφαση.

27 Η Επιτροπή διατείνεται, εν όψει της νομολογίας του Δικαστηρίου (βλ. απόφαση της 17ης Ιουλίου 1997, C-219/95 P, Ferriere Nord κατά Επιτροπής, Συλλογή 1997, σ. I-4411, σκέψεις 32 επ., και προαναφερθείσα διάταξη SPO κ.λπ. κατά Επιτροπής, σκέψη 54), ότι, κατά την επιμέτρηση του προστίμου σε μια συγκεκριμένη περίπτωση, τόσο η Επιτροπή όσο και το Πρωτοδικείο — όταν μεταβάλλει το ύψος του κατά την άσκηση της αρμοδιότητάς του πλήρους δικαιοδοσίας σύμφωνα με τα άρθρα 172 της Συνθήκης και 17 του κανονισμού 17 — διαθέτει περιθώριο εκτιμήσεως. Αυτό το περιθώριο εκτιμήσεως σημαίνει ότι δεν είναι απαραίτητο η αιτιολογία να περιλαμβάνει λεπτομερώς τον τρόπο υπολογισμού του.

28 Κατά την Επιτροπή, το Πρωτοδικείο έκρινε, στη σκέψη 189 της αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως, ότι οι αιτιολογικές σκέψεις 169 έως 172 της αποφάσεως της Επιτροπής περιείχαν «επαρκή και πρόσφορα στοιχεία εκτιμήσεως που λαμβάνονται υπόψη για τον προσδιορισμό της σοβαρότητας και της διάρκειας της παραβάσεως την οποία διέπραξε καθεμιά από τις ενεχόμενες επιχειρήσεις».

29 Οι σκέψεις 191 έως 195 της αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως παρατίθενται, κατά την Επιτροπή, ως εκ περισσού. Η Επιτροπή άλλωστε φρονεί ότι η αναιρεσείουσα ερμηνεύει εσφαλμένα τις εν λόγω αποφάσεις. Με αυτές, το Πρωτοδικείο διαπίστωσε, όπως και με την αναιρεσιβαλλόμενη απόφαση, ότι η απόφαση της Επιτροπής ήταν επαρκώς αιτιολογημένη, καίτοι διατύπωνε την ευχή να υπάρχει μεγαλύτερη διαφάνεια ως προς την ακολουθούμενη μέθοδο υπολογισμού. Ενεργώντας έτσι, το Πρωτοδικείο δεν ανήγαγε την έλλειψη διαφάνειας σε έλλειψη αιτιολογίας της αποφάσεως της Επιτροπής. Η θέση του Πρωτοδικείου απορρέει, το πολύ, από την αρχή της χρηστής διοικήσεως, υπό την έννοια ότι οι αποδέκτες αποφάσεων δεν είναι υποχρεωμένοι να κινούν διαδικασία ενώπιον του Πρωτοδικείου για να μάθουν όλες τις λεπτομέρειες υπολογισμού τις οποίες χρησιμοποιεί η Επιτροπή. Οι θεωρήσεις όμως αυτές δεν συνιστούν αφ' εαυτών λόγο ακυρώσεως της αποφάσεως.

30 Προέχει κατ' αρχάς να εκτεθούν τα επί μέρους στάδια της συλλογιστικής την οποία ανέπτυξε το Πρωτοδικείο σε απάντηση του λόγου περί παραβάσεως της υποχρεώσεως αιτιολογήσεως του υπολογισμού των προστίμων.

31 Το Πρωτοδικείο κατ' αρχάς υπέμνησε, στη σκέψη 182 της αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως, την πάγια νομολογία, κατά την οποία η υποχρέωση αιτιολογήσεως μιας ατομικής αποφάσεως σκοπό έχει να επιτρέψει στον κοινοτικό δικαστή να ασκήσει τον έλεγχό του επί της νομιμότητας της αποφάσεως και να παράσχει στον ενδιαφερόμενο ικανές ενδείξεις ως προς το αν η απόφαση έχει επαρκές έρεισμα ή αν ενδεχομένως πάσχει ελάττωμα λόγω του οποίου θα μπορούσε να αμφισβητηθεί το κύρος της, το δε περιεχόμενο της υποχρεώσεως αυτής εξαρτάται από τη φύση της περί ης πρόκειται πράξεως και από το πλαίσιο εντός του οποίου εκδόθηκε (βλ., μεταξύ άλλων, πέρα από την παρατεθείσα από το Πρωτοδικείο νομολογία, απόφαση της 15ης Απριλίου 1997, C-22/94, Irish Farmers Association κ.λπ., Συλλογή 1997, σ. I-1809, σκέψη 39).

32 Ακολούθως, το Πρωτοδικείο διευκρίνισε, στη σκέψη 183 της αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως, ότι, προκειμένου περί αποφάσεως που επιβάλλει, όπως η υπό κρίση, πρόστιμα σε πλείονες επιχειρήσεις λόγω παραβάσεως των κοινοτικών κανόνων ανταγωνισμού, η έκταση της υποχρεώσεως αιτιολογήσεως πρέπει να προσδιορίζεται ιδίως με γνώμονα το γεγονός ότι η σοβαρότητα των παραβάσεων εξαρτάται από μεγάλο αριθμό στοιχείων όπως είναι τα ιδιαίτερα περιστατικά της υποθέσεως, το πλαίσιό της και ο αποτρεπτικός χαρακτήρας των προστίμων, και τούτο χωρίς να υφίσταται δεσμευτικός ή εξαντλητικός κατάλογος κριτηρίων που πρέπει οπωσδήποτε να λαμβάνονται υπόψη (προαναφερθείσα διάταξη SPO κ.λπ. κατά Επιτροπής, σκέψη 54).

33 Συναφώς, το Πρωτοδικείο έκρινε, στη σκέψη 189 της αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως,

«ότι οι αιτιολογικές σκέψεις 168 έως 172 της αποφάσεως — ερμηνευόμενες υπό το πρίσμα των λεπτομερώς παρατιθεμένων στην ίδια την απόφαση πραγματικών ισχυρισμών που στρέφονται καθ' εκάστου αποδέκτη της αποφάσεως — εκθέτουν επαρκή και πρόσφορα στοιχεία εκτιμήσεως που λαμβάνονται υπόψη για τον προσδιορισμό της βαρύτητας και της διάρκειας της παραβάσεως την οποία διέπραξε καθεμιά από τις ενεχόμενες επιχειρήσεις (βλ., στην ίδια κατεύθυνση, απόφαση του Πρωτοδικείου της 24ης Οκτωβρίου 1991, T-2/89, Petrofina κατά Επιτροπής, Συλλογή 1991, σ. II-1087, σκέψη 264). Συναφώς, η απόφαση περιέχει ειδική αιτιολόγηση της εκτιμήσεως της βαρύτητας της παραβάσεως την οποία διέπραξε η προσφεύγουσα (αιτιολογική σκέψη 170, τρίτο εδάφιο), πράγμα που εξηγεί γιατί αυτή έτυχε διαφορετικής μεταχειρίσεως έναντι τόσο των "επί κεφαλής" της συμπράξεως όσο και των "απλών μελών" αυτής».

34 Στη σκέψη 190 της αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως, το Πρωτοδικείο προσέθεσε ότι «η αιτιολογική σκέψη 168, που πρέπει να συνεκτιμηθεί με τις γενικές θεωρήσεις περί των προστίμων που περιέχονται στην αιτιολογική σκέψη 167, εκθέτει επαρκώς τα στοιχεία εκτιμήσεως που ελήφθησαν υπόψη για τον καθορισμό του γενικού επιπέδου των προστίμων».

35 Στις σκέψεις 191 έως 195, όμως, της αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως, το Πρωτοδικείο άμβλυνε, όχι χωρίς κάποια αμφισημία, την έννοια των όσων δέχεται στις σκέψεις 189 και 190.

36 Όπως προκύπτει, συγκεκριμένα, από τις σκέψεις 191 και 192 της αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως, η απόφαση της Επιτροπής δεν μνημονεύει ποια συγκεκριμένα στοιχεία έλαβε συστηματικώς υπόψη η Επιτροπή κατά την επιμέτρηση των προστίμων, στοιχεία τα οποία ήταν ωστόσο σε θέση να κοινολογήσει και που θα διευκόλυναν τις επιχειρήσεις στην προσπάθειά τους να εκτιμήσουν αφενός μεν αν η Επιτροπή είχε υποπέσει σε σφάλματα κατά την επιμέτρηση του κάθε προστίμου, αφετέρου δε αν το ύψος κάθε προστίμου εδικαιολογείτο με γνώμονα τα εφαρμοζόμενα γενικά κριτήρια. Το Πρωτοδικείο προσέθεσε, στη σκέψη 193 της αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως, ότι, κατά τις αποφάσεις για τα δομικά πλέγματα, είναι επιθυμητό να γνωρίζουν λεπτομερώς οι επιχειρήσεις τον τρόπο υπολογισμού του προστίμου που τους επιβάλλεται, χωρίς να είναι υποχρεωμένες προς τούτο να ασκήσουν ένδικη προσφυγή κατά της αποφάσεως της Επιτροπής.

37 Τέλος, στη σκέψη 195 της αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως, το Πρωτοδικείο κατέληξε ότι υπήρχε «έλλειψη, στην απόφαση, ειδικής αιτιολογήσεως του τρόπου υπολογισμού των προστίμων», η οποία όμως ήταν δικαιολογημένη εν όψει των ειδικών περιστάσεων της υποθέσεως, ήτοι ότι τα στοιχεία υπολογισμού γνωστοποιήθηκαν κατά την ένδικη διαδικασία και ότι η περιεχόμενη στις αποφάσεις για τα «δομικά πλέγματα» ερμηνεία του άρθρου 190 της Συνθήκης συνιστούσε καινοτομία.

38 Πριν εξετασθεί, υπό το πρίσμα των προβαλλομένων από την αναιρεσείουσα επιχειρημάτων, το βάσιμο των εκτιμήσεων του Πρωτοδικείου για το κατά πόσον η γνωστοποίηση των στοιχείων υπολογισμού κατά την ένδικη διαδικασία και ο καινοτόμος χαρακτήρας των αποφάσεων για τα δομικά πλέγματα μπορεί να επηρεάσει την τήρηση της υποχρεώσεως αιτιολογήσεως, πρέπει να ερευνηθεί αν η τήρηση της εκ

του άρθρου 190 της Συνθήκης υποχρεώσεως αιτιολογήσεως επέβαλλε στην Επιτροπή να περιλάβει στην απόφαση, πέρα από τα στοιχεία εκτιμήσεως που χρησιμοποίησε για να προσδιορίσει τη σοβαρότητα και τη διάρκεια της παραβάσεως, μια λεπτομερέστερη έκθεση του τρόπου υπολογισμού των προστίμων.

39 Συναφώς, τονίζεται ότι, επί προσφυγών στρεφομένων κατ' αποφάσεων της Επιτροπής επιβαλλουσών σε επιχειρήσεις πρόστιμα λόγω παραβάσεως των κανόνων ανταγωνισμού, το Πρωτοδικείο είναι διττώς αρμόδιο.

40 Πρώτον, είναι αρμόδιο να ελέγχει τη νομιμότητά τους, δυνάμει του άρθρου 173 της Συνθήκης ΕΚ (νυν, κατόπιν τροποποιήσεως, άρθρου 230 ΕΚ). Σ' αυτό το πλαίσιο, οφείλει ιδίως να ελέγχει αν έχει τηρηθεί η επιβαλλόμενη από το άρθρο 190 της Συνθήκης υποχρέωση αιτιολογήσεως, η παράβαση της οποίας καθιστά την απόφαση ακυρώσιμη.

41 Δεύτερον, το Πρωτοδικείο είναι αρμόδιο να εκτιμά — στο πλαίσιο της αρμοδιότητάς του πλήρους δικαιοδοσίας, την οποία του αναγνωρίζουν τα άρθρα 172 της Συνθήκης ΕΚ και 17 του κανονισμού 17 — τον πρόσφορο χαρακτήρα των προστίμων. Η τελευταία αυτή εκτίμηση ενδέχεται να δικαιολογεί την προσκόμιση και συνεκτίμηση προσθέτων πληροφοριακών στοιχείων, των οποίων η αυτούσια μνεία στην απόφαση δεν απαιτείται δυνάμει της επιβαλλομένης από το άρθρο 190 της Συνθήκης υποχρεώσεως αιτιολογήσεως.

42 Όσον αφορά τον έλεγχο της τηρήσεως της υποχρεώσεως αιτιολογήσεως, υπενθυμίζεται ότι το άρθρο 15, παράγραφος 2, δεύτερο εδάφιο, του κανονισμού 17 ορίζει ότι, «κατά τον καθορισμό του ύψους του προστίμου, πρέπει να λαμβάνονται υπόψη, εκτός από τη σοβαρότητα της παραβάσεως, και η διάρκειά της».

43 Υπ' αυτές τις συνθήκες, εν όψει της νομολογίας που παρατίθεται στις σκέψεις 182 και 183 της αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως, ο συνιστάμενος στην υποχρέωση αιτιολογήσεως ουσιώδης τύπος τηρείται, άπαξ η Επιτροπή εκθέτει, με την απόφασή της,

τα στοιχεία εκτιμήσεως τα οποία χρησιμοποίησε για να μετρήσει τη σοβαρότητα και τη διάρκεια της παραβάσεως. Ελλείψει αυτών των στοιχείων, η απόφαση πάσχει έλλειψη αιτιολογίας.

44 Το Πρωτοδικείο, όμως, ορθώς έκρινε, στις σκέψεις 189 και 190 της αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως, ότι η Επιτροπή είχε συμμορφωθεί προς αυτές τις επιταγές. Επιβάλλεται, όντως, η διαπίστωση — στην οποία προέβη και το Πρωτοδικείο — ότι οι αιτιολογικές σκέψεις 167 έως 172 της αποφάσεως εκθέτουν τα κριτήρια που χρησιμοποίησε η Επιτροπή για τον υπολογισμό των προστίμων. Έτσι, η αιτιολογική σκέψη 167 αφορά ειδικότερα τη διάρκεια της παραβάσεως· περιέχει επίσης, όπως και η αιτιολογική σκέψη 168, τους παράγοντες στους οποίους στηρίχθηκε η Επιτροπή για να εκτιμήσει τη σοβαρότητα της παραβάσεως και την τάξη μεγέθους των προστίμων· η αιτιολογική σκέψη περιλαμβάνει τα στοιχεία τα οποία έλαβε υπόψη η Επιτροπή για να καθορίσει το πρόστιμο που θα επέβαλλε σε κάθε επιχείρηση· η αιτιολογική σκέψη 170 κατονομάζει τις επιχειρήσεις που έπρεπε να θεωρούνται ως «επί κεφαλής» της συμπράξεως και οι οποίες έφεραν ιδιαίτερη ευθύνη έναντι των λοιπών· τέλος, οι αιτιολογικές σκέψεις 171 και 172 ορίζουν ποιες συνέπειες πρέπει να έχει επί του ύψους των προστίμων η συνεργασία των διαφόρων κατασκευαστών με την Επιτροπή κατά τη διενέργεια των ελέγχων προς απόδειξη των πραγματικών περιστατικών ή κατά την απάντηση στην ανακοίνωση των αιτιάσεων.

45 Τις διαπιστώσεις των σκέψεων 189 και 190 της αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως δεν αναιρεί το γεγονός ότι, μεταγενεστέρως, κατά τη διάρκεια συνεντεύξεως Τύπου ή κατά την ένδικη διαδικασία, ανακοινώθηκαν ακριβέστερες πληροφορίες, όπως ο κύκλος εργασιών τον οποίον είχαν πραγματοποιήσει οι επιχειρήσεις ή τα ποσοστά μειώσεως τα οποία είχε ορίσει η Επιτροπή. Συγκεκριμένα, διευκρινίσεις παρεχόμενες από τον συντάκτη της προσβαλλομένης αποφάσεως, που συμπληρώνουν μια αιτιολογία που αφ' εαυτής είναι ήδη επαρκής, δεν επηρεάζουν την κατά κυριολεξία τήρηση της υποχρεώσεως αιτιολογήσεως, έστω και αν μπορούν να είναι χρήσιμες στον — ασκούμενο από τον κοινοτικό δικαστή — έλεγχο της εσωτερικής συνοχής του σκεπτικού της αποφάσεως, καθ' όσον επιτρέπουν στο θεσμικό όργανο να αποσαφηνίσει τους λόγους που στήριξαν την απόφασή του.

46 Ασφαλώς, η Επιτροπή δεν δύναται, καταφεύγοντας αποκλειστικά και με μηχανικό τρόπο σε αριθμητικούς τύπους, να απεμπολεί την εξουσία της εκτιμήσεως. Έχει, όμως, την ευχέρεια να συνοδεύει την απόφασή της με αιτιολογία βαίνουσα πέραν των επιταγών που υπομνήσθηκαν στη σκέψη 43 της παρούσας αποφάσεως, παρα-

θέτοντας ειδικότερα αριθμητικά στοιχεία που καθοδήγησαν, ιδίως ως προς το επιδιωκόμενο αποτρεπτικό αποτέλεσμα, την άσκηση της εξουσίας της εκτιμήσεως κατά την επιμέτρηση των προστίμων τα οποία επιβάλλει σε διάφορες επιχειρήσεις που έχουν μετάσχει, με ποικίλη ένταση, στην παράβαση.

47 Συγκεκριμένα, μπορεί να είναι επιθυμητό να χρησιμοποιεί η Επιτροπή την ευχέρεια αυτή για να δώσει στις επιχειρήσεις τη δυνατότητα να γνωρίσουν λεπτομερώς τον τρόπο υπολογισμού του προστίμου που τους επιβλήθηκε. Γενικότερα, αυτό μπορεί να εξυπηρετεί τη διαφάνεια της δράσεως της διοικήσεως και να διευκολύνει το έργο του Πρωτοδικείου κατά την άσκηση της αρμοδιότητάς του πλήρους δικαιοδοσίας, η οποία πρέπει να του παρέχει τη δυνατότητα να εκτιμά, πέρα από τη νομιμότητα της προσβαλλομένης αποφάσεως, και τον πρόσφορο χαρακτήρα του επιβληθέντος προστίμου. Η ευχέρεια όμως αυτή — όπως τόνισε η Επιτροπή — δεν μεταβάλλει την έκταση των επιταγών που απορρέουν από την υποχρέωση αιτιολογήσεως.

48 Κατά συνέπεια, το Πρωτοδικείο, κρίνοντας, στη σκέψη 194 της αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως, ότι «η Επιτροπή οφείλει, εφόσον έχει λάβει κατά σύστημα υπόψη ορισμένα βασικά στοιχεία προς καθορισμό του ύψους των προστίμων, να μνημονεύει τα στοιχεία αυτά στο σώμα της αποφάσεως», παρέβη το άρθρο 190 της Συνθήκης. Ομοίως, το Πρωτοδικείο, διαπιστώνοντας, πρώτα, στη σκέψη 189 της αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως, ότι η απόφαση εξέθετε «επαρκή και πρόσφορα στοιχεία εκτιμήσεως που λαμβάνονται υπόψη για τον προσδιορισμό της σοβαρότητας και της διάρκειας της παραβάσεως την οποία διέπραξε καθεμιά από τις ενεχόμενες επιχειρήσεις», ακολούθως δε στη σκέψη 195 της αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως, ότι υπήρχε «έλλειψη, στην απόφαση, ειδικής αιτιολογίας του τρόπου υπολογισμού των προστίμων», παρουσιάζει αντιφατικό σκεπτικό.

49 Η πλάνη περί το δίκαιο, στην οποία υπέπεσε κατ' αυτόν τον τρόπο το Πρωτοδικείο, δεν είναι ικανή να επισύρει την ακύρωση της αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως, άπαξ, εν όψει των προεκτεθέντων, το Πρωτοδικείο εγκύρως απέρριψε, παρά τις σκέψεις 191 έως 195 της αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως, τον λόγο περί παραβάσεως της υποχρεώσεως αιτιολογήσεως για τον υπολογισμό των προστίμων.

50 Εφόσον η Επιτροπή δεν όφειλε, βάσει της υποχρεώσεώς της αιτιολογήσεως, να παραθέσει στην απόφασή της τα σχετικά με τον τρόπο υπολογισμού των προστίμων

αριθμητικά στοιχεία, παρέλκει η εξέταση των διαφόρων αιτιάσεων της αναιρεσείουσας που στηρίζονται στην εσφαλμένη αυτή αφετηρία.

51 Κατά συνέπεια, ο πρώτος λόγος αναιρέσεως πρέπει να απορριφθεί.

Επί του δευτέρου λόγου αναιρέσεως

52 Με τον δεύτερο λόγο, η αναιρεσείουσα προσάπτει στο Πρωτοδικείο ότι, κατά την επιμέτρηση του προστίμου που της επέβαλε, παραβίασε την αρχή της ίσης μεταχειρίσεως και παρέβη τα άρθρα 15, παράγραφος 2, του κανονισμού 17 και 172 της Συνθήκης.

53 Ο δεύτερος λόγος αναιρέσεως υποδιαιρείται σε τέσσερα σκέλη.

54 Με τα δύο πρώτα σκέλη, που ενδείκνυται να συνεξετασθούν, η αναιρεσείουσα προσάπτει στο Πρωτοδικείο ότι δεν εφάρμοσε τη μέθοδο υπολογισμού της Επιτροπής, ήτοι:

οικείος κύκλος εργασιών x συντελεστής σοβαρότητας της παραβάσεως x συντελεστής διάρκειας (εν προκειμένω 60 μηνών maximum) = πηλίκον (βασικό ποσό)· βασικό ποσό – μείωση σε περίπτωση συνεργασίας = ύψος του προστίμου,

παρ' όλον ότι το Πρωτοδικείο αναγνώρισε ότι ήταν ορθή.

55 Υπ' αυτές τις συνθήκες, η αναιρεσείουσα περιάγεται σε δυσμενή θέση έναντι των επιχειρήσεων των οποίων η Επιτροπή είχε ήδη αναγνωρίσει μειωμένη συμμετοχή στην παράβαση, γι' αυτό και τους επέβαλε μειωμένο πρόστιμο σύμφωνα με τον ανωτέρω τύπο της. Αυτό συνέβη στις υποθέσεις T-295/94, Buchmann κατά Επιτροπής (απόφαση της 14ης Μαΐου 1998, Συλλογή 1998, σ. II-813), T-310/94, Gruber + Weber κατά Επιτροπής (απόφαση της 14ης Μαΐου 1998, Συλλογή 1998, σ. II-1043), και T-348/94, Enso Española κατά Επιτροπής (απόφαση της 14ης Μαΐου 1998, Συλλογή 1998, σ. II-1875).

56 Η αναιρεσείουσα φρονεί ότι έτυχε επίσης δυσμενούς μεταχειρίσεως κατά το μέτρο που το ίδιο το Πρωτοδικείο εφάρμοσε, έναντι άλλων επιχειρήσεων, τη μέθοδο υπολογισμού που είχε χρησιμοποιήσει η Επιτροπή για ναεπιφέρει μείωση των προστίμων. Παραπέμπει σχετικώς στις αποφάσεις Enso Española κατά Επιτροπής, όπ.π., Gruber + Weber κατά Επιτροπής, όπ.π., της 14ης Μαΐου 1998, T-311/94, BPB de Eendracht κατά Επιτροπής (Συλλογή 1998, σ. II-1129), και T-347/94, Mayr-Melnhof κατά Επιτροπής (Συλλογή 1998, σ. II-1751). Και ναι μεν οι αποφάσεις αυτές δεν εκθέτουν με ποιο τρόπο το Πρωτοδικείο υπολόγισε τη μείωση των προστίμων, η εφαρμογή όμως της μεθόδου της Επιτροπής, λαμβανομένων υπόψη των στοιχείων εκτιμήσεως τα οποία δέχθηκε το Πρωτοδικείο (διάρκεια συμμετοχής στην παράβαση, οικείος κύκλος εργασιών, συντελεστής σοβαρότητας της παραβάσεως), οδηγούσε, κατά την αναιρεσείουσα, στην πράξη, στο ίδιο αποτέλεσμα. Αυτό σημαίνει ότι, στις υποθέσεις αυτές, το Πρωτοδικείο εμπνεύστηκε από τον τρόπο υπολογισμού τον οποίο είχε εφαρμόσει κατά την επιμέτρηση των προστίμων η Επιτροπή.

57 Εν προκειμένω όμως, αφού διαπίστωσε ότι η αναιρεσείουσα δεν είχε μετάσχει κατά τους 22 πρώτους μήνες της παραβάσεως (από συνολική διάρκεια της παραβάσεως 60 μηνών), το Πρωτοδικείο καθόρισε το πρόστιμο σε 2 500 000 ECU, ενώ, αν είχε εφαρμόσει τον τύπο της Επιτροπής, θα υπολόγιζε, κατά την αναιρεσείουσα, το προς επιβολή πρόστιμο ως ακολούθως:

56 500 000 ECU × 0,08 × 38/60 = 2 863 000 ECU (βασικό ποσό)

2 863 000 ECU – 954 000 ECU = 1 909 000 ECU (ποσό του προστίμου).

58 Κατά την Επιτροπή, το αίτημα αναθεωρήσεως του τροποποιηθέντος από το Πρωτοδικείο προστίμου είναι, σύμφωνα με τη νομολογία του Δικαστηρίου, απαράδεκτο, διότι η άσκηση της αρμοδιότητας πλήρους δικαιοδοσίας συνεπάγεται συνεκτίμηση όλων των πραγματικών στοιχείων της υποθέσεως, η οποία δεν είναι δυνατή στο πλαίσιο της αναιρετικής διαδικασίας (βλ. αποφάσεις Ferriere Nord κατά Επιτροπής, όπ.π., σκέψη 31, και της 6ης Απριλίου 1995, C-310/93 P, BPB Industries και British Gypsum κατά Επιτροπής, Συλλογή 1995, σ. I-865, σκέψη 34).

59 Ως προς την ουσία, σχετικά με τον ισχυρισμό ότι το Πρωτοδικείο δεν εφάρμοσε τη μέθοδο υπολογισμού της, η Επιτροπή επισημαίνει ότι, όπως προκύπτει από τη σκέψη 306 της αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως, το Πρωτοδικείο καθόρισε το επιβληθέν στην αναιρεσείουσα πρόστιμο κατά την άσκηση της αρμοδιότητάς του πλήρους δικαιοδοσίας, ήτοι δυνάμει της δικής του εξουσίας εκτιμήσεως.

60 Η Επιτροπή προσθέτει ότι, με την εξαίρεση της προαναφερθείσας υποθέσεως Enso Española κατά Επιτροπής, οι υποθέσεις τις οποίες μνημονεύει η αναιρεσείουσα δεν αφορούν τη διάρκεια της παραβάσεως, αλλά είτε τον κύκλο εργασιών τον οποίο έλαβε ως βάση η Επιτροπή (προαναφερθείσες υποθέσεις Gruber + Weber κατά Επιτροπής και Mayr-Melnhof κατά Επιτροπής) είτε το γεγονός ότι μια λιγότερο σοβαρή συμμετοχή στην παράβαση συνδυαζόταν με βραχύτερη διάρκειά της (προαναφερθείσα υπόθεση BPB de Eendracht κατά Επιτροπής).

61 Στην τελευταία αυτή υπόθεση, μια αυστηρώς αριθμητική μείωση του προστίμου σε συνάρτηση προς τη διάρκεια της συμμετοχής θα οδηγούσε σε μείωση του προστίμου σε 729 167 ECU. Το Πρωτοδικείο όμως επέβαλε πρόστιμο 750 000 ECU, λόγω ιδίως της ισχνής πρακτικής συμμετοχής της επιχειρήσεως στην παράβαση. Ομοίως, στην προαναφερθείσα υπόθεση Enso Española κατά Επιτροπής, το Πρωτοδικείο μείωσε το πρόστιμο από 1 750 000 ECU σε 1 200 000 ECU. Μείωση αναλογική προς τη διάρκεια της παραβάσεως θα οδηγούσε σε πρόστιμο 1 181 250 ECU. Αντιθέτως προς ό,τι ισχυρίζεται η αναιρεσείουσα, το Πρωτοδικείο δεν κατέφυγε σε απλό

μαθηματικό τύπο, αλλά, όπως προκύπτει από τη σκέψη 306 της αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως, επιμέτρησε το πρόστιμο συνεκτιμώντας όλες τις περιστάσεις της υποθέσεως, κατά την άσκηση της αρμοδιότητάς του πλήρους δικαιοδοσίας.

62 Συναφώς, έχει σημασία να υπομνησθεί ότι το Πρωτοδικείο, όταν αποφαίνεται επί του ύψους των προστίμων που επιβάλλονται σε επιχειρήσεις λόγω παραβιάσεως του κοινοτικού δικαίου, έχει αρμοδιότητα πλήρους δικαιοδοσίας και ότι δεν εναπόκειται στο Δικαστήριο, όταν αποφαίνεται επί νομικών ζητημάτων στο πλαίσιο αιτήσεως αναιρέσεως, να υποκαθιστά, για λόγους επιείκειας, το Πρωτοδικείο (προαναφερθείσα απόφαση Ferriere Nord κατά Επιτροπής, σκέψη 31).

63 Η άσκηση όμως της αρμοδιότητάς του πλήρους δικαιοδοσίας δεν του επιτρέπει, κατά την επιμέτρηση των προστίμων που τους επιβάλλει, να ασκεί διακρίσεις μεταξύ των επιχειρήσεων που έχουν μετάσχει σε συμφωνία ή σε εναρμονισμένη πρακτική αντίθετη προς το άρθρο 85, παράγραφος 1, της Συνθήκης.

64 Η αιτίαση της αναιρεσείουσας περί προσβολής της αρχής της απαγορεύσεως των διακρίσεων εκκινεί από την παραδοχή ότι, με τις προαναφερθείσες αποφάσεις Buchmann κατά Επιτροπής, Enso Española κατά Επιτροπής, Gruber + Weber κατά Επιτροπής, BPB de Eendracht κατά Επιτροπής και Mayr-Melnhof κατά Επιτροπής, το Πρωτοδικείο, αντίθετα απ' ό,τι έπραξε στη δική της περίπτωση, εφάρμοσε τη μέθοδο υπολογισμού που είχε χρησιμοποιήσει η Επιτροπή.

65 Εφόσον στις προαναφερθείσες αποφάσεις δεν αναφέρεται το αντίθετο, η παραδοχή αυτή πρέπει να θεωρηθεί αποδειχθείσα. Και ναι μεν οι αποφάσεις αυτές ουδόλως εκφράζουν τη βούληση του Πρωτοδικείου να εφαρμόσει όντως τη χρησιμοποιηθείσα από την Επιτροπή μέθοδο υπολογισμού, επιβάλλεται όμως η διαπίστωση ότι όχι

μόνον το Πρωτοδικείο δεν απέκρουσε ρητά το βάσιμό της, αλλά και το ύψος του προστίμου το οποίο επέβαλε με καθεμιά από τις αποφάσεις αυτές ισοδυναμεί κατά προσέγγιση με εκείνο που θα προέκυπτε αν η ίδια μέθοδος εφαρμοζόταν στις νέες ποσοτικές εκτιμήσεις στις οποίες προέβη το Πρωτοδικείο, όσον αφορά ιδίως τον κύκλο εργασιών, τη σοβαρότητα ή τη διάρκεια της παραβάσεως.

66 Έτσι, στην προαναφερθείσα απόφαση Enso Española κατά Επιτροπής, που — όπως τόνισε η Επιτροπή — ομοιάζει περισσότερο με την παρούσα υπόθεση κατά το ότι το Πρωτοδικείο επίσης μείωσε τη διάρκεια της παραβάσεως που θα ελάμβανε ως βάση υπολογισμού του προστίμου, χωρίς να δεχθεί κανένα άλλο επιχείρημα της προσφεύγουσας ως δικαιολογία μειώσεώς του, το Πρωτοδικείο το καθόρισε σε 1 200 000 ECU, πράγμα που ισοδυναμεί κατά προσέγγιση προς το ποσό που θα απέρρεε από την εφαρμογή της μεθόδου υπολογισμού της Επιτροπής (ήτοι 1 150 000 ECU).

67 Όπως, όμως, επισήμανε ο γενικός εισαγγελέας στην παράγραφο 42 των προτάσεών του, το ύψος του επιβληθέντος στην αναιρεσείουσα προστίμου αποτελεί προδήλως εξαίρεση της γενικής αυτής κατευθύνσεως, χωρίς το Πρωτοδικείο να προβάλει καμμία αντικειμενική δικαιολογία σχετικώς. Πράγματι, ενώ η εφαρμογή της μεθόδου θα κατέληγε στο ποσό των 1 900 000 ECU, το Πρωτοδικείο καθόρισε πρόστιμο που υπερέβαινε κατά πολύ τα 2 500 000 ECU, γι' αυτό και η αναιρεσείουσα, νομίζοντας ότι η αναιρεσιβαλλόμενη απόφαση περιείχε αναμφίβολα παραδρομή κατά τη σύνταξη ή τον υπολογισμό, κατέθεσε στο Πρωτοδικείο αίτηση διορθώσεως αποφάσεως, η οποία απορρίφθηκε με διάταξη της 16ης Σεπτεμβρίου 1998. Με τη διάταξη αυτή, ο Πρόεδρος του τρίτου πενταμελούς τμήματος του Πρωτοδικείου διαπίστωσε, παρά τα προηγούμενα, ότι η αναιρεσιβαλλόμενη απόφαση δεν περιείχε «καμμία παραδρομή κατά τη σύνταξη ή τον υπολογισμό, ούτε καμμία προφανή ανακρίβεια, ως προς το ποσό του προστίμου».

68 Επομένως, πρέπει να θεωρηθεί αποδειχθέν ότι, στη σκέψη 306 της αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως, το Πρωτοδικείο παραβίασε την αρχή της ίσης μεταχειρίσεως και να γίνουν δεκτά τα δύο πρώτα σκέλη του δευτέρου λόγου αναιρέσεως.

69 Με το τρίτο σκέλος, η αναιρεσείουσα προσάπτει στο Πρωτοδικείο ότι, αφού διαπίστωσε ότι η Επιτροπή δεν είχε αποδείξει όλους τους ισχυρισμούς της περί των οικονομικών επιπτώσεων της παραβάσεως στην αγορά, δεν μείωσε το επιβληθέν από τη Επιτροπή πρόστιμο.

70 Η Επιτροπή διατείνεται ότι το Πρωτοδικείο είχε την εξουσία, κατά την άσκηση της αρμοδιότητάς του πλήρους δικαιοδοσίας, να σχηματίσει ιδία γνώμη για το ενδεικνυόμενο ύψος του προστίμου. Όπως διαπίστωσε το Πρωτοδικείο στη σκέψη 246 της αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως, το γεγονός ότι οι επιχειρήσεις ανήγγελλαν όντως τις συμφωνούμενες ανατιμήσεις και ότι οι αναγγελλόμενες τιμές αποτελούσαν το σημείο αφετηρίας για τον καθορισμό των ατομικών τιμών των συναλλαγών αρκούσε για να διαπιστωθεί ότι η σύμπραξη ως προς τις τιμές είχε και ως σκοπό και ως αποτέλεσμα τον σοβαρό περιορισμό του ανταγωνισμού. Για να δικαιολογήσει το ότι εν προκειμένω δεν ελήφθη υπόψη καμμία ελαφρυντική περίσταση, το Πρωτοδικείο επισήμανε, αφενός στη σκέψη 244 της αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως, τη λήψη μέτρων που αποσκοπούσαν στην απόκρυψη της συμπαιγνίας και, αφετέρου στη σκέψη 245, τη μακρά διάρκεια και τον κατάφωρο χαρακτήρα της παραβάσεως, η οποία διαπράχθηκε παρά την προειδοποίηση την οποία θα όφειλε να συνιστά η προηγούμενη πρακτική των αποφάσεων της Επιτροπής.

71 Κατά την Επιτροπή, το Πρωτοδικείο μπορούσε, επομένως, κάλλιστα, στο πλαίσιο της αρμοδιότητάς του πλήρους δικαιοδοσίας, να συμπεράνει ότι τα όσα διαπίστωσε σχετικά με τα αποτελέσματα της παραβάσεως δεν δικαιολογούσαν καμμία μείωση του καθορισθέντος από την Επιτροπή γενικού επιπέδου των προστίμων.

72 Συναφώς, επισημαίνεται ότι, στη σκέψη 241 της αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως, το Πρωτοδικείο απαρίθμησε τις περιεχόμενες στην απόφαση της Επιτροπής αιτιολογικές σκέψεις που αφορούσαν ακριβώς τη σοβαρότητα της παραβάσεως, επί των οποίων άσκησε τον δικαστικό του έλεγχο.

73 Το Πρωτοδικείο έκρινε ότι βασίμως η Επιτροπή είχε ανεβάσει το γενικό επίπεδο των προστίμων σε σχέση με την προηγούμενη πρακτική των αποφάσεών της, προκειμένου να ενισχύσει το προληπτικό τους αποτέλεσμα (σκέψη 243 της αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως) και να λάβει υπόψη τη λήψη μέτρων που αποσκοπούσαν στην απόκρυψη της υπάρξεως της συμπαιγνίας, πράγμα που συνιστά «ιδιαιτέρως σοβαρή πλευρά της [παραβάσεως], που την καθιστά βαρύτερη από τις διαπιστωθείσες προηγουμένως παραβάσεις» (σκέψη 244 της αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως). Το Πρωτοδικείο επίσης τόνισε τη μακρά διάρκεια και τον κατάφωρο χαρακτήρα της παραβάσεως του άρθρου 85, παράγραφος 1, της Συνθήκης (σκέψη 245 της αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως).

74 Το Πρωτοδικείο κατέληξε, στη σκέψη 246 της αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως, ότι, υπό το πρίσμα των προεκτιθεμένων σκέψεων, το γεγονός ότι η Επιτροπή μερικώς μόνον είχε αποδείξει την επίπτωση της συμπαιγνίας επί των τιμών δεν ήταν ικανό «να επηρεάσει αισθητά την εκτίμηση της βαρύτητας της διαπιστωθείσας παραβάσεως». Όπως παρατήρησε σχετικώς, «το γεγονός ότι οι επιχειρήσεις ανήγγελλαν όντως τις συμφωνούμενες ανατιμήσεις και ότι οι αναγγελλόμενες τιμές αποτελούσαν το σημείο αφετηρίας για τον καθορισμό των ατομικών τιμών των συναλλαγών αρκεί αφ' εαυτού για να διαπιστωθεί ότι η σύμπραξη ως προς τις τιμές είχε και ως σκοπό και ως αποτέλεσμα τον σοβαρό περιορισμό του ανταγωνισμού».

75 Από τα προεκτεθέντα προκύπτει ότι το Πρωτοδικείο έκρινε, στο πλαίσιο της αρμοδιότητάς του πλήρους δικαιοδοσίας, ότι οι διαπιστώσεις του ως προς τα αποτελέσματα της παραβάσεως δεν ήσαν ικανές να μεταβάλουν την εκτίμησή του περί της σοβαρότητάς της στην οποία είχε προβεί η Επιτροπή, ούτε να το ωθήσουν, πιο συγκεκριμένα, να μειώσει τη σταθμιζόμενη κατ' αυτόν τον τρόπο σοβαρότητα της παραβάσεως. Το Πρωτοδικείο έκρινε, εν όψει των ιδιαιτέρων περιστάσεων της υποθέσεως και του πλαισίου εντός του οποίου εκδηλώθηκε η παράβαση, όπως εκτιμήθηκαν στην απόφαση της Επιτροπής και παρατίθενται εκ νέου στις σκέψεις 69 και 70 της παρούσας αποφάσεως, και εν όψει του αποτρεπτικού χαρακτήρα των επιβληθέντων προστίμων — στοιχείων όλων αυτών που, σύμφωνα με τη νομολογία του Δικαστηρίου, λαμβάνονται υπόψη κατά την εκτίμηση της σοβαρότητας της παραβάσεως (βλ. προαναφερθείσα απόφαση Musique Diffusion française κ.λπ. κατά Επιτροπής, σκέψη 106, προαναφερθείσα διάταξη SPO κ.λπ. κατά Επιτροπής, σκέψη 54, και προαναφερθείσα απόφαση Ferriere Nord κατά Επιτροπής, σκέψη 33) —, ότι δεν συνέτρεχε λόγος να μειωθεί το πρόστιμο.

76 Επομένως, το τρίτο σκέλος του δεύτερου λόγου αναιρέσεως πρέπει να απορριφθεί.

77 Με το τέταρτο σκέλος αυτού του λόγου, η αναιρεσείουσα προσάπτει στο Πρωτοδικείο ότι, κατά την αναθεώρηση του ύψους του προστίμου, δεν εκτίμησε τη συνεργασία της προσηκόντως, ούτε τη συνέκρινε με τη συμπεριφορά άλλων επιχειρήσεων που μετείχαν στη σύμπραξη.

78 Συγκεκριμένα, η αναιρεσείουσα ρητώς πρότεινε, με την από 23 Μαρτίου 1993 επιστολή της, τη συνεργασία της στην Επιτροπή· όχι μόνον αναγνώρισε την ύπαρξη της παραβάσεως, αλλά και απεκάλυψε, κατά τις ενώπιον της Επιτροπής ακροάσεων, τη φύση της παραβάσεως, ήτοι ορισμένες πρωτοβουλίες ανατιμήσεως. Ήταν η μόνη επιχείρηση που, κατά τις ακροάσεις αυτές, αναγνώρισε ρητά ότι είχε διαπράξει παράβαση.

79 Σχετικώς, αρκεί να διαπιστωθεί ότι — όπως ανέφερε η Επιτροπή — το Πρωτοδικείο εξέθεσε λεπτομερώς, στις σκέψεις 280 έως 289 της αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως, τους λόγους που το ώθησαν να μη δεχθεί την αιτίαση ότι η συνεργασία της αναιρεσείουσας κατά τη διαδικασία είχε ληφθεί ανεπαρκώς υπόψη. Για να καταλήξει στην εκτίμηση αυτή, το Πρωτοδικείο προέβη σε εκτίμηση των πραγματικών περιστατικών, η οποία εκφεύγει του ελέγχου του Δικαστηρίου (βλ. απόφαση του Δικαστηρίου της 16ης Σεπτεμβρίου 1997, C-362/95 P, Blackspur DIY κ.λπ. κατά Συμβουλίου και Επιτροπής, Συλλογή 1997, σ. I-4775, σκέψη 42).

80 Επομένως, το τέταρτο σκέλος πρέπει να απορριφθεί ως απαράδεκτο.

81 Από τα προεκτεθέντα προκύπτει ότι η αίτηση αναιρέσεως πρέπει να γίνει δεκτή όσον αφορά τη σκέψη 306 και την παράγραφο 3 του διατακτικού της αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως.

82 Σύμφωνα με το άρθρο 54, πρώτο εδάφιο, του Οργανισμού ΕΚ του Δικαστηρίου, αν η αναίρεση είναι βάσιμη, το Δικαστήριο αναιρεί την απόφαση του Πρωτοδικείου. Μπορεί είτε το ίδιο να αποφανθεί οριστικά επί της διαφοράς, εφόσον είναι ώριμη προς εκδίκαση, είτε να την αναπέμψει στο Πρωτοδικείο για να την κρίνει. Δεδομένου ότι η υπόθεση είναι ώριμη προς εκδίκαση, το Δικαστήριο πρέπει να αποφανθεί οριστικά επί του ύψους του προστίμου που πρέπει να επιβληθεί στην αναιρεσείουσα.

Επί της προσφυγής ακυρώσεως

83 Εν όψει των σκέψεων 174 έως 305 της αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως και ειδικότερα επειδή η αναιρεσείουσα μπορεί να θεωρηθεί υπαίτια παραβάσεως του άρθρου 85, παράγραφος 1, της Συνθήκης μόνον για τη χρονική περίοδο μεταξύ Μαρτίου 1988 και Απριλίου 1991, το επιβληθέν στην αναιρεσείουσα πρόστιμο πρέπει να ορισθεί στο ποσό των 1 900 000 ευρώ.

Επί των δικαστικών εξόδων

84 Κατά το άρθρο 122, πρώτο εδάφιο, του Κανονισμού Διαδικασίας, όταν η αίτηση αναιρέσεως είναι βάσιμη και το Δικαστήριο κρίνει το ίδιο οριστικά τη διαφορά, αποφαίνεται και επί των εξόδων. Κατά το άρθρο 69, παράγραφος 2, του Κανονισμού Διαδικασίας, που, βάσει του άρθρου 118, έχει εφαρμογή στην κατ' αναίρεση διαδικασία, ο ηττηθείς διάδικος καταδικάζεται στα δικαστικά έξοδα εφόσον υπήρχε σχετικό αίτημα του νικήσαντος διαδίκου.

85 Επειδή η αναιρεσείουσα ηττήθηκε κατά το μείζον μέρος των λόγων αναιρέσεως που προέβαλε, πρέπει να καταδικασθεί στα δικά της δικαστικά έξοδα, καθώς και στα δύο τρίτα των αφορώντων την παρούσα διαδικασία εξόδων της Επιτροπής.

Για τους λόγους αυτούς,

ΤΟ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟ (πέμπτο τμήμα)

αποφασίζει:

1) Αναιρεί την παράγραφο 3 του διατακτικού της αποφάσεως του Πρωτοδικείου της 14ης Μαΐου 1998, T-317/94, Weig κατά Επιτροπής.

2) Ορίζει το ποσό του προστίμου που επιβλήθηκε στην Moritz J. Weig GmbH & Co. KG με το άρθρο 3 της αποφάσεως 94/601/ΕΚ της Επιτροπής, της 13ης Ιουλίου 1994, σχετικά με μια διαδικασία βάσει του άρθρου 85 της Συνθήκης ΕΚ (IV/C/33.833 — Χαρτόνι), σε 1 900 000 ευρώ.

3) Απορρίπτει την αίτηση αναιρέσεως κατά τα λοιπά.

4) Η Moritz J. Weig GmbH & Co. KG φέρει τα δικά της δικαστικά έξοδα, καθώς και τα δύο τρίτα των αφορώντων την παρούσα διαδικασία εξόδων της Επιτροπής των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων.

5) Η Επιτροπή των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων φέρει το ένα τρίτο των αφορώντων την παρούσα διαδικασία δικαστικών της εξόδων.

La Pergola Wathelet Edward

Jann Sevón

Δημοσιεύθηκε σε δημόσια συνεδρίαση στο Λουξεμβούργο στις 16 Νοεμβρίου 2000.

Ο Γραμματέας

R. Grass

Ο Πρόεδρος του πέμπτου τμήματος

A. La Pergola